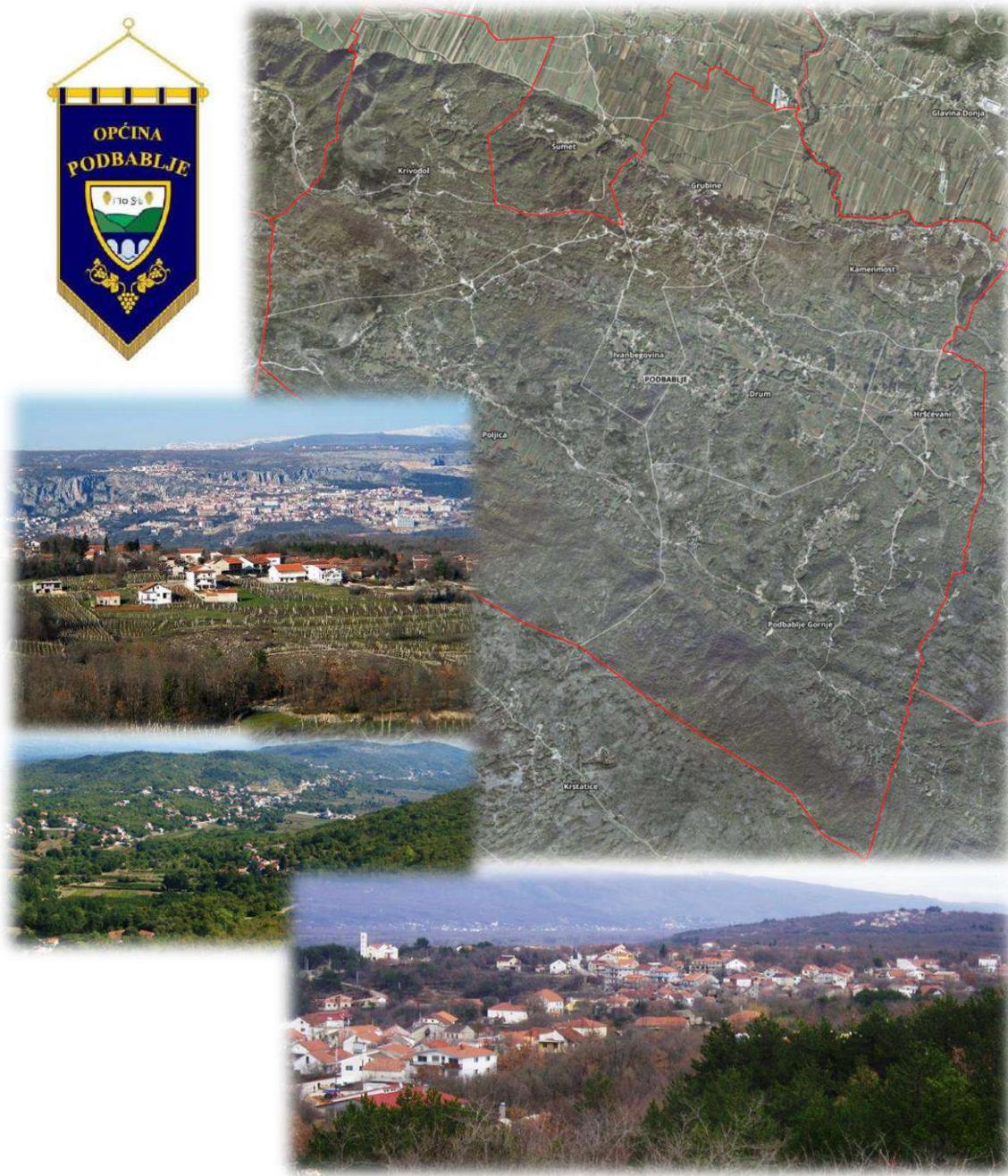

EcoMISSION d.o.o.
za ekologiju, zaštitu i konzalting

42000 Varaždin, Vladimira Nazora 12
Tel/fax: 042/210-074
E-mail: ecomission@vz.t-com.hr
IBAN: HR3424840081106056205
OIB: 98383948072

**Plan gospodarenja otpadom
Općine Podbablje
za razdoblje od 2018. do 2023. godine
(nacrt plana)**

Varaždin, veljača 2018.

Naručitelj: Općina Podbablje
Drum 15, Kamenmost
21262 Podbablje
OIB: 99326330899

Izrađivač: EcoMission d.o.o., Varaždin
Broj projekta: 4/680-596-17-PGO
Datum: veljača 2018.

**Plan gospodarenja otpadom Općine Podbablje
za razdoblje od 2018. do 2023. godine**
(nacrt plana)

Voditelj izrade: Marija Hrgarek, dipl.ing.kem.tehn.

Suradnici:

Antonija Mađerić, prof.biol.	
Ivana Rak Zarić, mag.educ.chem.	
Igor Ružić, dipl.ing.sig.	
Davorin Bartolec, dipl.ing.stroj.	
Vinka Dubovečak, mag.geogr.	
Marko Vuković, mag.ing.geoing.	
Petar Hrgarek, mag.ing.mech.	
Ninoslav Dimkovski, struč.spec.ing.el.	
Petra Glavica, mag.pol.	

Direktor:
Igor Ružić, dipl.ing.sig.

ECOMISSION d.o.o.
za ekologiju, zaštitu i konzalting
Varaždin

SADRŽAJ:

1. UVOD	3
2. POJMOVI VEZANI UZ GOSPODARENJE OTPADOM	4
3. ANALIZA I OCJENA STANJA I POTREBA U GOSPODARENJU OTPADOM UKLJUČUJUĆI OSTVARIVANJE CILJEVA	6
4. PODACI O VRSTAMA I KOLIČINAMA PROIZVEDENOG OTPADA, ODVOJENO SAKUPLJENOG OTPADA, ODLAGANJU KOMUNALNOG I BIORAZGRADIVOGL OTPADA TE OSTVARIVANJU CILJEVA	12
5. GRAĐEVINE ZA GOSPODARENJE OTPADOM	14
5.1. Postojeće građevine za gospodarenje otpadom	15
5.2. Planirane građevine za gospodarenje otpadom.....	15
6. LOKACIJE ONEČIŠĆENE OTPADOM	16
7. MJERE POTREBNE ZA OSTVARENJE CILJEVA PLANA GOSPODARENJA OTPADOM	18
7.1. Mjere za ostvarivanje ciljeva smanjivanja ili sprječavanja nastanka otpada.....	18
7.2. Izobrazno-informativne aktivnosti i akcije prikupljanja otpada	19
8. OPĆE MJERE ZA GOSPODARENJE OTPADOM, OPASNIM OTPADOM I POSEBNIM KATEGORIJAMA OTPADA	21
8.1. Opasni otpad	22
8.2. Posebne kategorije otpada.....	23
9. MJERE PRIKUPLJANJA MIJEŠANOG KOMUNALNOG OTPADA I BIORAZGRADIVOGL KOMUNALNOG OTPADA	25
10. MJERE ODVOJENOG PRIKUPLJANJA OTPADNOG PAPIRA, METALA, STAKLA I PLASTIKE TE GLOMAZNOG KOMUNALNOG OTPADA	26
11. POPIS PROJEKATA VAŽNIH ZA PROVEDBU ODREDBI PLANA.....	28
12. ORGANIZACIJSKI ASPEKTI, IZVORI I VISINE FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU MJERA GOSPODARENJA OTPADOM	28
13. ROKOVI I NOSITELJI IZVRŠENJA PLANA.....	30

1. UVOD

Gospodarenje otpadom su djelatnosti sakupljanja, prijevoza, oporabe i zbrinjavanja i druge obrade otpada, uključujući nadzor nad tim postupcima, nadzor i mjere koje se provode na lokacijama nakon zbrinjavanja otpada te radnje koje poduzimaju trgovac otpadom ili posrednik.

Uspostavljanje funkcionalnog sustava gospodarenja otpadom usklađenog sa standardima EU trenutačno je jedno od najvećih izazova za Republiku Hrvatsku, pošto je postojeća infrastruktura za gospodarenje otpadom nedostatna, čime je i sam sustav gospodarenja otpadom nepotpun. Takvo stanje ima negativan učinak prvenstveno na okoliš, klimatske uvjete, ekosustav pa i na samo stanovništvo.

Gospodarenje otpadom je jedno od najzahtjevnijih područja zaštite okoliša te zahtijeva prioritetno rješavanje i usklađivanje sa standardima Europske unije.

Okvir sustava gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj dan je Strategijom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 130/05), Planom gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2017.-2022. godine („Narodne novine“ br. 3/17), Zakonom o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13 i 73/17) i njegovim podzakonskim aktima, Strategijom održivog razvijanja Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 30/09), Zakonom o zaštiti okoliša („Narodne novine“ br. 80/13, 153/13 i 78/15) te Nacionalnom strategijom zaštite okoliša Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 46/02).

Obveza izrade Planova gospodarenja otpadom Gradova i Općina, kao i njihov sadržaj propisani su Zakonom o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13 i 73/17), dok su smjernice dane Strategijom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 130/05) te Planom gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2017.-2022. godine („Narodne novine“ br. 3/17).

Planovima Gradovi i Općine razrađuju ciljeve i propisuju mјere gospodarenja komunalnim otpadom, biorazgradivim otpadom, posebnim kategorijama otpada i opasnim otpadom, s ciljem što učinkovitijeg smanjenja količina nastalog otpada, povećanja postotka reciklaže, obrade i oporabe otpada, odnosno smanjenja količina otpada za konačno odlaganje.

Na području općine Podbablje do sada su već postignuti veliki pozitivni pomaci u gospodarenju otpadom ostvarenjem ciljeva i provedbom mјera propisanih *Planom gospodarenja otpadom Općine Podbablje za razdoblje od 2009. do 2017. godine*, te se ovim Planom nastavljaju dosadašnje aktivnosti u cilju sprečavanja nastanka otpada i poticanja recikliranja, oporabe i zbrinjavanja otpada s područja Općine, s naglaskom na edukaciju lokalnog stanovništva kao prve karike u gospodarenju otpadom.

Sukladno članku 21. Zakona o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13 i 73/17) Plan gospodarenja otpadom Općine Podbablje donosi predstavničko tijelo Općine Podbablje i o tome obavještava Hrvatsku agenciju za okoliš i prirodu (HAOP).

Plan gospodarenja otpadom Općine Podbablje za razdoblje od 2018. do 2023. godine(u dalnjem tekstu **Plan gospodarenja otpadom**) usklađen je sa zakonskim propisima iz područja gospodarenja otpadom te se temelji na:

- sprječavanju nastanka otpada,
- pripremi za ponovnu uporabu,
- recikliraju,
- ponovnom korištenju (oporabi),
- zbrinjavanju otpada,
- edukaciji pučanstva o gospodarenju otpadom.

2. POJMOVI VEZANI UZ GOSPODARENJE OTPADOM

U ovom Planu uporabljeni su pojmovi sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13i 73/17) i Pravilniku o gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 117/17):

- **biootpadi** je biološki razgradiv otpad iz vrtova i parkova, hrana i kuhinjski otpad iz kućanstava, restorana, ugostiteljskih i maloprodajnih objekata i slični otpad iz proizvodnje prehrambenih proizvoda;
- **biorazgradivi komunalni otpad** je otpad nastao u kućanstvu i otpad koji je po prirodi i sastavu sličan otpadu iz kućanstva, osim proizvodnog otpada i otpada iz poljoprivrede, šumarstva, a koji u svom sastavu sadrži biološki razgradiv otpad;
- **centar za gospodarenje otpadom** je sklop više međusobno funkcionalno i/ili tehnološki povezanih građevina i uređaja za obradu komunalnog otpada;
- **gospodarenje otpadom** su djelatnosti sakupljanja, prijevoza, oporabe i zbrinjavanja i druge obrade otpada, uključujući nadzor nad tim postupcima, nadzor i mјere koje se provode na lokacijama nakon zbrinjavanja otpada, te radnje koje poduzimaju trgovac otpadom ili posrednik;
- **građevina za gospodarenje otpadom** je građevina za sakupljanje otpada (skladište otpada, pretovarna stanica i reciklažno dvorište), građevina za obradu otpada i centar za gospodarenje otpadom. Ne smatra se građevinom za gospodarenje otpadom građevina druge namjene u kojoj se obavlja djelatnost oporabe otpada;
- **građevni otpad** je otpad nastao prilikom gradnje građevina, rekonstrukcije, uklanjanja i održavanja postojećih građevina, te otpad nastao od iskapanog materijala, koji se ne može bez prethodne oporabe koristiti za građenje građevine zbog kojeg građenja je nastao;
- **krupni (glomazni) komunalni otpad** je predmet ili tvar koju je zbog zapremine i/ili mase neprikladno prikupljati u sklopu usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i određen je naputkom iz članka 29. stavka 11. Zakona o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13i 73/17);
- **komunalni otpad** je otpad nastao u kućanstvu i otpad koji je po prirodi i sastavu sličan otpadu iz kućanstva, osim proizvodnog otpada i otpada iz poljoprivrede i šumarstva;
- **lokacija gospodarenja otpadom** je prostor određen dozvolom za gospodarenje otpadom i prostor reciklažnog dvorišta, odnosno prostor u kojem se nalazi mobilno reciklažno dvorište;
- **miješani komunalni otpad** je otpad iz kućanstava i otpad iz trgovina, industrije i iz ustanova koji je po svojstvima i sastavu sličan otpadu iz kućanstava, iz kojeg posebnim postupkom nisu izdvojeni pojedini materijali (kao što je papir, staklo i dr.) te je u Katalogu otpada označen kao 20 03 01;
- **mobilno reciklažno dvorište – mobilna jedinica** je pokretna tehnička jedinica koja nije građevina ili dio građevine i služi odvojenom prikupljanju određenih vrsta otpada;
- **naјbolje raspoložive tehnike** su najbolje raspoložive tehnike sukladno zakonu kojim se uređuje zaštita okoliša;
- **neopasni otpad** je otpad koji ne posjeduje niti jedno od opasnih svojstava određenih Dodatkom III. Zakona o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13i 73/17);
- **obrada otpada** su postupci oporabe ili zbrinjavanja i postupci pripreme prije oporabe ili zbrinjavanja;
- **odlagalište otpada** je građevina namijenjena odlaganju otpada na površinu ili pod zemlju (podzemno odlagalište), uključujući: *internalno odlagalište otpada na kojem proizvođač odlaze svoj otpad na samom mjestu proizvodnje, odlagalište otpada ili njegov dio koji se može koristiti za privremeno skladištenje otpada (npr. za razdoblje duže od jedne godine), iskorištene površinske kopove ili njihove dijelove nastale rudarskom eksploatacijom i/ili istraživanjem pogodne za odlaganje otpada;*
- **odvojeno sakupljanje** je sakupljanje otpada na način da se otpad odvaja prema njegovoj vrsti i svojstvima kako bi se olakšala obrada i sačuvala vrijedna svojstva otpada;
- **opasni otpad** je otpad koji posjeduje jedno ili više opasnih svojstava određenih Dodatkom III. Zakona o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13i 73/17);

- **oporaba otpada** je svaki postupak čiji je glavni rezultat uporaba otpada u korisne svrhe kada otpad zamjenjuje druge materijale koje bi inače trebalo uporabiti za tu svrhu ili otpad koji se priprema kako bi ispunio tu svrhu, u tvornici ili u širem gospodarskom smislu. U Dodatku II. Zakona o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13 i 73/17) sadržan je popis postupaka oporabe koji ne isključuje druge moguće postupke oporabe;
- **otpad** je svaka tvar ili predmet koji posjednik odbacuje, namjerava ili mora odbaciti. Otpadom se smatra i svaki predmet i tvar čije su sakupljanje, prijevoz i obrada nužni u svrhu zaštite javnog interesa;
- **otpadna ulja** su mineralna ili sintetička ulja za podmazivanje ili industrijska ulja koja su postala neprikladna za uporabu za koju su prvobitno namijenjena, primjerice ulja iz motora s unutarnjim izgaranjem i ulja reduktora, ulja za podmazivanje, ulja za turbine i hidraulička ulja;
- **ponovna uporaba** je svaki postupak kojim se omogućava ponovno korištenje proizvoda ili dijelova proizvoda, koji nisu otpad, u istu svrhu za koju su izvorno načinjeni;
- **posjednik otpada** je proizvođač otpada ili pravna i fizička osoba koja je u posjedu otpada;
- **postupci gospodarenja otpadom** su: sakupljanje otpada, interventno sakupljanje otpada, priprema za ponovnu uporabu, priprema prije oporabe i zbrinjavanja, postupci oporabe i zbrinjavanja, trgovanje otpadom, posredovanje u gospodarenju otpadom, prijevoz otpada, energetska oporaba određenog otpada, sakupljanje otpada u reciklažno dvorište i privremenom skladištenje vlastitog proizvodnog otpada;
- **problematični otpad** je opasni otpad iz podgrupe 20 01 Kataloga otpada koji uobičajeno nastaje u kućanstvu te opasni otpad koji je po svojstvima, sastavu i količini usporediv s opasnim otpadom koji uobičajeno nastaje u kućanstvu pri čemu se problematičnim otpadom smatra sve dok se nalazi kod proizvođača tog otpada;
- **proizvodni otpad** je otpad koji nastaje u proizvodnom procesu u industriji, obrtu i drugim procesima, osim ostataka iz proizvodnog procesa koji se koriste u proizvodnom procesu istog proizvođača;
- **proizvođač otpada** je svaka osoba čijom aktivnošću nastaje otpad i/ili koja prethodnom obradom, miješanjem ili drugim postupkom mijenja sastav ili svojstva otpada;
- **proizvođač proizvoda** je pravna ili fizička osoba – obrtnik koja na profesionalnoj osnovi razvija, proizvodi, prerađuje, obrađuje, prodaje, unosi ili uvozi, odnosno stavlja na tržište proizvode i/ili uređaje i/ili opremu;
- **reciklažno dvorište** je nadzirani ograđeni prostor namijenjen odvojenom prikupljanju i privremenom skladištenju manjih količina posebnih vrsta otpada;
- **reciklažno dvorište za građevni otpad** je građevina namijenjena razvrstavanju, mehaničkoj obradi i privremenom skladištenju građevnog otpada;
- **recikliranje** je svaki postupak oporabe, uključujući ponovnu preradu organskog materijala, kojim se otpadni materijali prerađuju u proizvode, materijale ili tvari za izvornu ili drugu svrhu osim uporabe otpada u energetske svrhe, odnosno prerade u materijal koji se koristi kao gorivo ili materijal za zatrpanjanje;
- **sakupljanje otpada** je prikupljanje otpada, uključujući prethodno razvrstavanje otpada i skladištenje otpada u svrhu prijevoza na obradu;
- **sprečavanje nastanka otpada** su mjere poduzete prije nego li je tvar, materijal ili proizvod postao otpad, a kojima se smanjuju: *količine otpada uključujući ponovnu uporabu proizvoda ili produženje životnog vijeka proizvoda, štetan učinak otpada na okoliš i zdravlje ljudi ili sadržaj štetnih tvari u materijalima i proizvodima.*
- **zbrinjavanje otpada** je svaki postupak koji nije oporaba otpada, uključujući slučaj kad postupak kao sekundarnu posljedicu ima obnovu tvari ili energije. U Dodatku I. Zakona o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13 i 73/17) sadržan je popis postupaka zbrinjavanja koji ne isključuje druge moguće postupke zbrinjavanja otpada.

KRATICE – POJAŠNJENJE

• DZS Državni zavod za statistiku• EE otpad Električki i elektronički otpad• EU Europska unija• HAOP Hrvatska agencija za okoliš i prirodu• JLS Jedinica lokalne samouprave	• PET Polietilenterftalat• PGO Plan gospodarenja otpadom• PPUO Prostorni plan uređenja Općine• RD Reciklažno dvorište• RH Republika Hrvatska• RCGO Regionalni centar za gospodarenje otpadom

3. ANALIZA I OCJENA STANJA I POTREBA U GOSPODARENJU OTPADOM UKLJUČUJUĆI OSTVARIVANJE CILJEVA

Načela i koncept gospodarenja otpadom Republike Hrvatske te jedinica lokalne samouprave

Praćenje stanja okoliša („monitoring“) je sustavno praćenje kakvoće okoliša, odnosno promjena stanja okoliša i njegovih sastavnica. Praćenje proizvodnje otpada i gospodarenja otpadom je jedna od bitnih sastavnica praćenja stanja okoliša.

Prema članku 6. Zakona o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13 i 73/17) gospodarenje otpadom se temelji na uvažavanju **načela zaštite okoliša** propisanih zakonom kojim se uređuje zaštita okoliša i pravnom stечevinom Europske unije, načelima međunarodnog prava zaštite okoliša te znanstvenih spoznaja, najbolje svjetske prakse i pravila struke, a osobito na sljedećim načelima:

1. „*načelo onečišćivač plaća*“ – proizvođač otpada, prethodni posjednik otpada, odnosno posjednik otpada snosi troškove mjera gospodarenja otpadom te je finansijski odgovoran za provedbu sanacijskih mjera zbog štete koju je prouzročio ili je mogao prouzročiti otpad;
2. „*načelo blizine*“ – obrada otpada mora se obavljati u najbližoj odgovarajućoj građevini ili uređaju u odnosu na mjesto nastanka otpada, uzimajući u obzir gospodarsku učinkovitost i prihvatljivost za okoliš;
3. „*načelo samodostatnosti*“ – gospodarenje otpadom će se obavljati na samodostatan način omogućavajući neovisno ostvarivanje propisanih ciljeva na razini države, a uzimajući pri tom u obzir zemljopisne okolnosti ili potrebu za posebnim građevinama za posebne kategorije otpada;
4. „*načelo sljedivosti*“ – utvrđivanje porijekla otpada s obzirom na proizvod, ambalažu i proizvođača tog proizvoda kao i posjed tog otpada uključujući i obradu.

Koncept gospodarenja otpadom, utvrđen Strategijom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 130/05) za opći cilj ima smanjivanje količine otpada koji će se trajno odložiti i koji će biti inertan kako bi što manje ugrožavao okoliš, klimu i ljudsko zdravlje. Ovaj se koncept svodi na tri osnovne faze: Izbjegavanje – Vrednovanje (oporaba)– Odlaganje (IVO):

- *izbjegavanje nastanka otpada* podrazumijeva maksimalno smanjivanje količine i opasnih svojstava neizbjježnog otpada na mjestu nastanka;
- *vrednovanje (oporaba) neizbjježnog otpada* ima zadaću iskoristiti materijalna i energetska svojstva otpada za proizvodnju sekundarnih sirovina i energije u granicama tehničkih mogućnosti te ekoloških i ekonomskih dobrobiti.
 - Ova faza započinje odvojenim sakupljanjem korisnih i opasnih komponenti otpada i njihovim prijevozom do mjesta iskorištavanja;
- *odlaganje (zbrinjavanje) ostatnog otpada* na uređena kontrolirana odlagališta (sanirana postojeća ili nova) kao najniže rangiranoga u hijerarhiji otpada; uključene su sanacije odlagališta i drugih starih opterećenja.

Odgovornosti i aktivnosti jedinica lokalne samouprave na području gospodarenja otpadom određene Strategijom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 130/05) uključuju sljedeće:

- prostornim planovima utvrđivati lokacije za građevine i postrojenja za gospodarenje otpadom,
- donositi planove gospodarenja otpadom, usklađene s državnim planom gospodarenja otpadom,
- organizirati prikupljanje i sigurno odlaganje (komunalnog) otpada u skladu sa standardima i planom gospodarenja otpadom općine/grada,
- sustavno educirati i informirati lokalne upravne strukture i stanovništvo,
- omogućiti odvojeno prikupljanje sekundarnih sirovina i biootpada te organizirati prijevoz do centara za gospodarenje otpadom,
- dostavljati podatke u skladu s propisima,
- stimulirati kupovanje ekološki prihvatljivih proizvoda.

Plan gospodarenja otpadom Općine mora biti usklađen sa Strategijom i Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske te sa Strategijom zaštite okoliša Republike Hrvatske i programa zaštite okoliša. Donosi ga predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave za razdoblje od šest godina.

Osnovni podaci o Općini Podbablje

Općina Podbablje nalazi se u dalmatinskom zaleđu (Zagora) u Splitsko-dalmatinskoj županiji između Imotskog polja na sjeveroistoku i podgorja Biokova (Osoje) na jugozapadu (**Slika 1 i Slika 2**). Općina graniči na sjeveru s gradom Imotski te općinama Proložac, Lokvičići, na zapadu s općinom Lovreć, na jugozapadu s općinom Zagvozd, na jugoistoku s općinom Runovići te na istoku s općinom Zmijavci (**Slika 3**).

Na području Općine teren se snižava od jugozapada prema sjeveroistoku. Najviši planinski vrhovi nalaze se na podgorju Biokova, na samoj jugozapadnoj granici Općine Podbablje (naselja Poljice i Podbablje Gornje), a to su: Piljevača (868,4 mnv), Gradina (865,3 mnv), Oštric (853,9 mnv). Najniži teren nalazi se na području Imotskog polja (260 mnv), odnosno uz korito rijeke Vrljike na krajnjem sjeveroistočnom dijelu Općine (naselje Kamenmost). Teren na području Općine je krški kojeg karakteriziraju karbonatne stijene (vapnenac i dolomit), sekundarna poroznost stijene te većinom podzemno otjecanje vode.

Površina Općine Podbablje iznosi 41,76 km², što je 0,9% površine Splitsko-dalmatinske županije. Općinu čini 8 naselja koji su prikazani u **Tablici 1 i na Slici 3**. Prema zadnjem popisu iz 2011. godine (DZS) u Općini je zabilježeno 4.680 stanovnika (1 % stanovništva Splitsko-dalmatinske županije). Brojem stanovnika u Općini dominira naselje Grubine (21,6 % stanovništva Općine). Gustoća naseljenosti u Općini iznosi 112 st/km². Sjedište Općine nalazi se u naselju Kamenmost.

Kako Općinu čini velik broj naselja u kojima se smanjuje broj stanovništva, ono pripada depopulacijskom području (**Slika 4**).

Veće cestovne prometnice na području Općine Podbablje su:

- DC60 (Brnaze (D1) – Trilj – Cista Provo – Imotski – G.P. Vinjani Donji (gr. BiH)),
- DC76 (Baško Polje (D8) – Zagvozd (D62) – Grubine (D60) – Imotski – G.P. Vinjani Gornji (gr. BiH)),
- ŽC6181 (Šumet – Kamenmost (D60))
- ŽC6182 (Kamenmost (D60) – Zmijavci – Runović – Ž6199)
- ŽC6183 (Grubine (D76) – Ivanbegovina)
- ŽC6186 (Kamenmost (D60) – G. Podbablje (L67160))
- ŽC6187 (Drum (L67159) – Hršćevani (Ž6186))
- LC67158 (Perinuša (Ž6181) – Grubine (D60))
- LC67159 (Grubine (D60) – Drum (Ž6187))
- LC67160 (Krivodol (D76) – Gornje Podboblje – Podosoje (L67163))

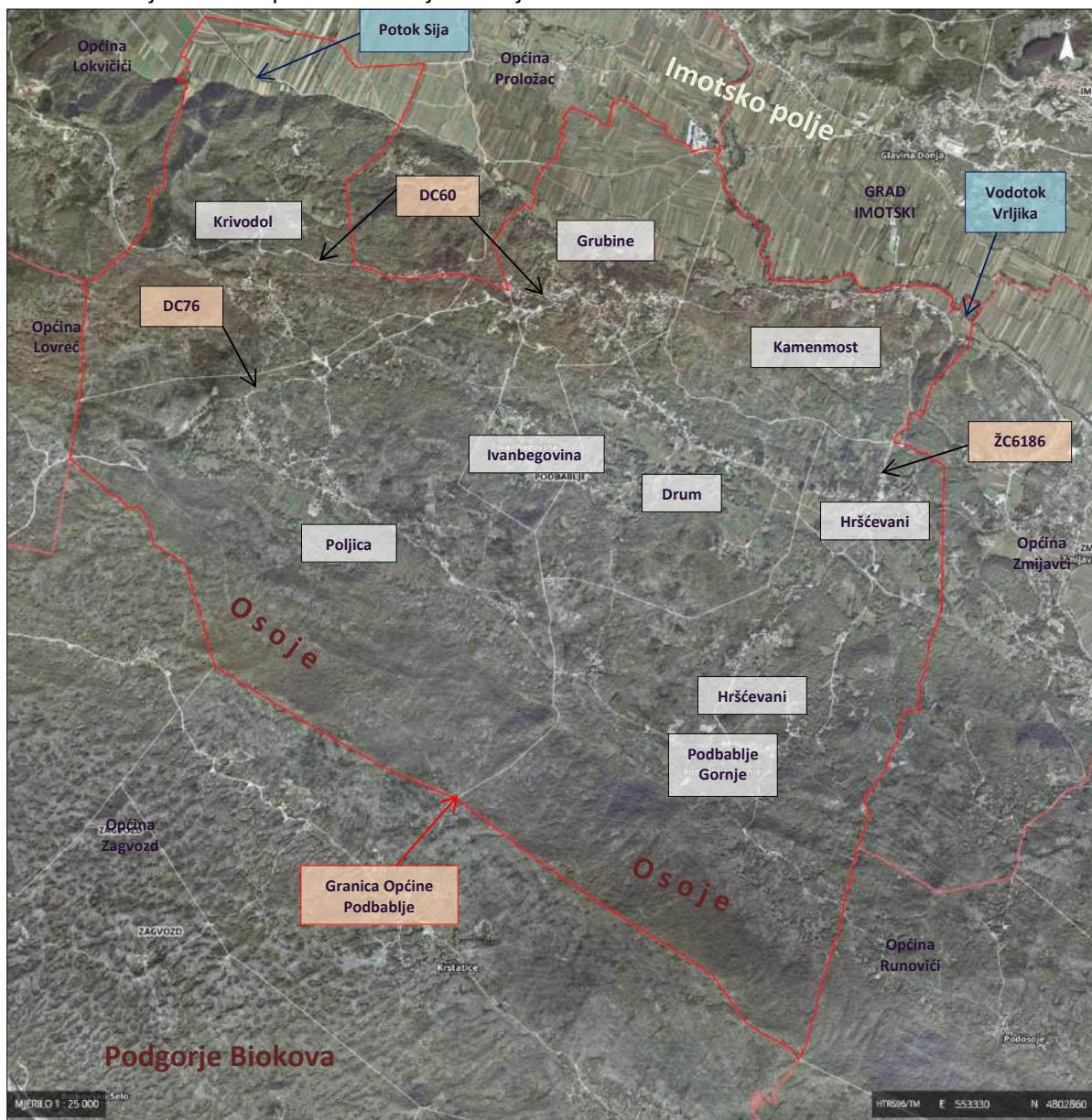
Slika 1. Smještaj Općine Podbablje u Splitsko-dalmatinskoj županiji

Slika 2. Općina Podbablje i njezina okolica (fotografija orientirana s pogledom prema jugozapadu)

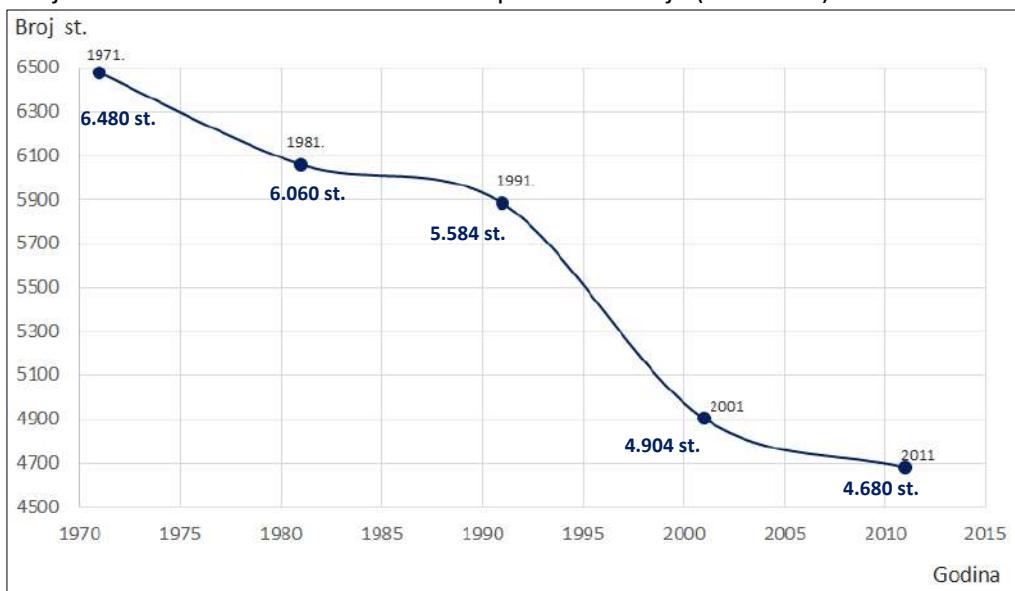
Slika 3. Naselja unutar Općine Podbablje te susjedne JLS

Tablica 1. Popis stanovništva (2011.) (Izvor: Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr)

Rb	Ime naselja	Broj stanovnika	Postotak stanovnika unutar Općine (%)
1.	Grubine	1.010	21,6
2.	Poljica	808	17,3
3.	Drum	702	15
4.	Podbablje Gornje	523	11,2
5.	Kamenmost	520	11,1
6.	Krivodol	457	9,8
7.	Hrščevani	392	8,4
8.	Ivanbegovina	268	5,6
UKUPNO		4.680	100

Slika 4. Broj stanovništva od 1971. do 2011. za Općinu Podbablje (Izvor: DZS)

Analiza stanja gospodarenja otpadom na području Općine Podbablje

Sukladno članku 28. Zakona o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13 i 73/17) jedinica lokalne samouprave dužna je na svom području osigurati:

- javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada,
- odvojeno prikupljanje otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada,
- sprječavanje odbacivanja otpada na način suprotan Zakonu o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13 i 73/17) te uklanjanje tako odbačenog otpada,
- donošenje i provedbu plana gospodarenja otpadom jedinice lokalne samouprave,
- provedbu Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske,
- provođenje izobrazno-informativne aktivnosti na svom području,
- mogućnost provedbe akcija prikupljanja otpada.

Prikupljanje, odvojeno prikupljanje i zbrinjavanje otpada se danas provodi na cijelom području Općine Podbablje sukladno *Odluci o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog otpada* (KLASA: 363-05/17-01/1, UBROJ: 2129-05/17-01-1).

Javnu uslugu sakupljanja otpada na području Općine obavlja trgovačko društvo ČISTOĆA IMOTSKE KRAJINE d.o.o. Tvrтka je trenutačno u tijeku ishodišta dozvole za gospodarenje otpadom te je uvid u Elaborat za gospodarenje otpadom u tijeku.

Na području Općine 8 naselja miješani komunalni otpad se sakuplja putem vreća (120 litara, 80 litara) jednom tjedno na sabirnim mjestima određenim od strane davatelja javne usluge prikupljanja otpada i predstavnika općine Podbablje, dok je na 39 lokacija organizirano odvojeno sakupljanje otpada putem spremnika ($1,1 \text{ m}^3$) na javnim površinama (papir, staklo, plastika, tekstil). Spremniци za papir i plastiku se prazni jednom u 3 tjedna, dok za spremnici za tekstil i staklo prazne jednom mjesечно. Na grobljima se nalazi 6 kontejnera zapremnine 7 m^3 .

Na području Općine Podbablje postoji odlagalište otpada, već je isto osigurano na odlagalištu „Kozjačić“ (Grad Imotski, naselje Vinjani Gornji). Na tom odlagalištu otpada nalazi se reciklažno dvorište na kojem se odlaže odvojeno sakupljeni otpad prikupljeni odvezen s područja Općine Podbablje.

Prostornim planom uređenja Općine Podbablje ("Službeni glasnik Općine Podbablje" br. 2/11 i 5/15) na području Općine Podbablje (sjeverozapadni dio naselja Poljica) predviđena je lokacija za reciklažno dvorište unutar površina označena kao proizvodna, pretežito zanatska namjena koji se

namjerava izgraditi do kraja 2018. godine. Predviđena površina za reciklažno dvorište iznosi oko 2.000 m².

Sukladno članku 27. Pravilnika o građevnom otpadu i otpadu koji sadrži azbest („Narodne novine“ br. 69/16) u PPUO će se odrediti jedna zonau kojoj će se izgraditi reciklažno dvorište za građevni otpad. Ta zona će se nalaziti u naselju Poljica (između zaseoka Novak i Livajići), uz lokalnu cestu LC 67160 (Krivodol (D76) – Gornje Podboblje – Podosoje (L67163)), uz ulicu Alojzija Stepinca.

Na području Općine Podbablje su definirane lokacije na kojima se provode posebne mjere sprječavanja odbacivanja otpada. Prilikom provođenja posebnih mjera i obilaskom terena od strane komunalnog redara uočen je nepropisno odbačen otpad koji će se u najkraćem roku ukloniti (akcija „zelena čistka“).

Opći ciljevi u gospodarenju otpadom koji će se zadovoljiti ovim Planom su:

- smanjenje ukupne količine proizvedenog komunalnog otpada u odnosu na ukupno proizvedenu količinu komunalnog otpada u 2016. godini,
- odvojeno prikupljati komunalni otpad (prvenstveno papir, karton, staklo, plastika, metal, i dr.), dok će se biootpad prikupljati samo za korisnike koji nemaju mogućnost kućnog kompostiranja, putem spremnika volumena 5m³ ili 7m³ koji će biti na prihvatljivoj udaljenosti korisnicima usluge,
- odlagati manje komunalnog otpada,
- unaprijediti nadzor nad gospodarenjem otpadom.

Detaljna razrada navedenih podataka dana je u poglavljima koja slijede.

4. PODACI O VRSTAMA I KOLIČINAMA PROIZVEDENOG OTPADA, ODVOJENO SAKUPLJENOG OTPADA, ODLAGANJU KOMUNALNOG I BIORAZGRADIVOGL OTPADA TE OSTVARIVANJU CILJEVA

Na cijelom području Općine omogućeno je sakupljanje i odvoz otpada. Otpad na području Općine sakuplja društvo ČISTOĆA IMOTSKE KRAJINE d.o.o. Imotski.

U nastavku su prikazane vrste i količine sakupljenog otpada na području Općine Podbablje (**Tablica 3**).

Miješani komunalni otpad (20 03 01)

Miješani komunalni otpad na području Općine sakuplja i odvozi društvo ČISTOĆA IMOTSKE KRAJINE d.o.o. Imotskisa naselja i ulica koje obuhvaćaju 8 naselja: Grubine, Poljica, Drum, Podbablje Gornje, Kamenmost, Krivodol, Hršćevani i Ivanbegovina. Navedeni otpad društvo sakuplja jednom tjedno putem plastičnih vreća s logom davatelja usluge (120 litara i 80 litara)na sabirnim mjestima određenim od strane davatelja javne usluge prikupljanja otpada i predstavnika općine Podbablje.

U 2016. godini je sa područja Općine sakupljeno **820 tona** miješanog komunalnog otpada, koji je zbrinut na odlagalištu „Kozjačić“ u Gradu Imotski.

Biorazgradivi otpad (20 02 01)

Sukladno članku 56. Zakona o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13 i 73/17) jedinice lokalne samouprave dužne su osigurati odvojeno sakupljanje biorazgradivog komunalnog otpada s ciljem kompostiranja, digestije ili energetske uporabe istog.

Ako proizvođač biorazgradivog komunalnog otpada posjeduje prostor gdje je moguće provesti kompostiranje, dužan je takav otpad kompostirati ili ga isporučiti fizičkoj ili pravnoj osobi koja provodi kompostiranje takvog otpada. Biorazgradivi komunalni otpad stanovništvo na području Općine odvaja te kompostira u vlastitom vrtu. U 2018. godini planira se provoditi edukacija stanovništva pomoći letaka o izradi vlastitih kompostana za biootpad. Time bi se količina miješanog komunalnog otpada smanjila za 40 %.

Krupni (glomazni) otpad (20 03 07)

Sukladno članku 35., stavka 1. Zakona o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13 i 73/17) jedinica lokalne samouprave dužna je odvojeno prikupljati ***krupni (glomazni) komunalni otpad*** na način da osigura uslugu prijevoza na zahtjev korisnika usluge (po pozivu).

Glomazni otpad iz kućanstva sačinjava:

- drvo (drveni stolovi, stolice, ormari...),
- plastika (plastični stolovi, stolice, čiste plastične bačve i posude, kanistri, kašete...),
- metali (metalno posuđe, limovi, mehanički aparati, metalni namještaj...),
- ostalo (madraci, tapecirani namještaj, tekstil...).

Glomazni otpad iz kućanstva ne sačinjava građevni otpad (beton, opeka, crijepljivo, pločice, keramika, drvena i plastična stolarija, građevinski materijali od azbesta i gipsa, šuta...), opasni otpad, EE otpad, otpadne gume, otpadna vozila, otpadne baterije i akumulatori.

Zabranjeno je odlaganje krupnog (glomaznog) komunalnog otpada u spremnike ili vreće za odlaganje miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada, zatim na dječja igrališta, javne zelene površine i parkove kao i svako mjesto koje nije predviđeno za to.

Na području Općine uslugu prijevoza krupnog (glomaznog) komunalnog otpada pruža trgovacko društvo ČISTOĆA IMOTSKE KRAJINE d.o.o. na način da se unaprijed obavijesti kućanstva o organiziranom prikupljanju krupnog (glomaznog) otpada koje se provodi jednom godišnje. Također, trgovacko društvo prihvata i zbrinjava krupni (glomazni) otpad na odlagalištu „Kozjačić“ ukoliko vlasnik otpada osobno doveze otpad.

U 2016. godini se sakupilo **60 tona** krupnog (glomaznog) otpada te se zbrinulo na odlagalištu „Kozjačić“ Imotski.

Odvjeno sakupljanje otpada putem spremnika na javnoj površini

Na području Općine Podbablje odvojeno sakupljanje otpada započelo je 2014. godine te postoji 39 lokacija na kojim se nalaze po četiri spremnika na javnim površinama za odvojeno sakupljanje papira, stakla, plastike i tekstila koje prazni i odvozi društvo ČISTOĆA IMOTSKE KRAJINE d.o.o. Imotski. Lokacije spremnika za odvojeno sakupljanje otpada na javnim površinama nalaze se u **Tablici 2.** Navedeni odvojeni otpad iz spremnika na području Općine Podbablje odlagat će se na prostor planiranog reciklažnog dvorišta na odlagalištu otpada „Kozjačić“. Ukoliko se za to ukaže potreba lokacije spremnika za odvojeno sakupljanje otpada na javnim površinama se mogu izmijeniti.

Tablica 2. Lokacije spremnika za odvojeno sakupljanje papira, stakla, plastike i tekstila na javnim površinama na području Općine Podbablje koje sakuplja i prazni trgovačko društvo ČISTOĆA IMOTSKE KRAJINE d.o.o. Imotski

Redni broj:	Lokacija
1.	Naselje Kamenmost, zaseok Buljubašići
2.	Naselje Kamenmost, kod Osnovne škole
3.	Naselje Kamenmost, zaseok Pijanovići
4.	Naselje Kamenmost, zaseok Nebriževac, put Ajduka
5.	Naselje Kamenmost, zaseok Nebriževac, kod mosta
6.	Naselje Kamenmost, Perića Brig
7.	Naselje Kamenmost, Perića Brig
8.	Naselje Grubine, benzinska postaja
9.	Naselje Grubine, kod crkve
10.	Naselje Grubine, kod škole u Mračaju
11.	Naselje Grubine, zaseok Matkovići
12.	Naselje Krivodol, zaseok Crnogorci
13.	Naselje Krivodol, kod škole
14.	Naselje Krivodol, kod zaseoka Gornji Ujevići
15.	Naselje Poljica, zaseok Novaki
16.	Naselje Poljica, zaseok Margete
17.	Naselje Poljica, zaseok Loze
18.	Naselje Poljica, zaseok Ćelići
19.	Naselje Poljica, kod Crkve
20.	Naselje Poljica, zaseok Matkovići
21.	Naselje Poljica, zaseok Biloši
22.	Naselje Podbablje Gornje, zaseok Šućuri
23.	Naselje Podbablje Gornje, zaseok Patrlji
24.	Naselje Podbablje Gornje, zaseok Lončari
25.	Naselje Podbablje Gornje, zaseok Gudelji
26.	Naselje Podbablje Gornje, zaseok GudeljiPodosoje
27.	Naselje Podbablje Gornje, kod škole
28.	Naselje Podbablje Gornje, zaseok Buljani
29.	Naselje Ivanbegovina, na ulazu u naselje
30.	Naselje Ivanbegovina, središte naselja
31.	Naselje Drum, sedlo
32.	Naselje Drum, zaseok Miševići
33.	Naselje Drum, kod škole
34.	Naselje Drum, zaseok Tolići
35.	Naselje Drum, zaseok Pratrova ograda
36.	Naselje Drum, zaseok Ercegi
37.	Naselje Hršćevani, kod škole
38.	Naselje Hršćevani, kod kafića Matković
39.	Naselje Hršćevani, kod kafića Matković

Planirano je postavljanje spremnika na javnoj površini na područjima na kojima će biti spremnici potrebni.

Godišnjim akcijama se na području Općine organiziraju akcije prikupljanja otpada kao što su metal (otpadna vozila), elektronički otpad i slično.

Sveukupno je na području Općine Podbablje sakupljeno **884 tone otpada**.

Tablica 3. Grupe, vrste i količina otpada koja je sakupljena na području Općine Podbablje u 2016. godini

Grupa otpada	Podgrupa otpada	Ključni broj otpada	Naziv otpada	Sakupljač otpada	Količina otpada (t)
20 - Komunalni otpad (otpad iz kućanstava i slični otpad iz ustanova i trgovinskih i proizvodnih djelatnosti) uključujući odvojeno sakupljene sastojke komunalnog otpada	20 01 - Odvojeno sakupljeni sastojci komunalnog otpada (osim 15 01)	20 01 01	Papir i karton	ČISTOĆA IMOTSKE KRAJINE d.o.o.	3,00
	20 02 - Otpad iz vrtova i parkova (uključujući otpad sa groblja)	20 01 39	Plastika		1,00
	20 03 - Ostali komunalni otpad	20 03 01	Miješani komunalni otpad		820,00
		20 03 07	Glomazni otpad		60,00
UKUPNO:					884,00

Izvor: poduzeće ČISTOĆA IMOTSKA KRAJINA d.o.o. 2017.

Tablica 4. Broj korisnika na području Općine Podbablje koji koriste uslugu prikupljanja, odvoza i zbrinjavanja otpada

KUĆANSTVA		PRAVNE OSOBE	Ukupan broj korisnika usluge
Broj kućanstva korisnika usluge	Postotak uključenosti kućanstva (%)	Broj pravnih osoba korisnika usluge	
1.272	100	48	1.320

5. GRAĐEVINE ZA GOSPODARENJE OTPADOM

Na području Općine Podbablje ne postoje građevine i uređaji za gospodarenje otpadom niti odlagališta otpada. Zbrinjavanje i otpremanje otpada sa područja Općine Podbablje provodi se na području Grada Imotski(društvo ČISTOĆA IMOTSKE KRAJINE d.o.o. Imotski):

1. Odlagalište otpada „Kozjačić“ (naselje Vinjani Gornji, Grad Imotski),

Planirane građevine za gospodarenje otpadom na području Općine Podbablje je reciklažno dvorište u naselju Poljica, na rubom jugozapadnom dijelu Općine. Također je na području Općine planirano reciklažno dvorište za građevni otpad u naselju Poljica uz lokalnu cestu LC 67160.

Regionalni centar za gospodarenje otpadom „Lećevica“ se za područje Splitsko-dalmatinske županije planira uspostaviti na području Općine Lećevica.

5.1. Postojeće građevine za gospodarenje otpadom

Odlagalište otpada „Kozjačić“ (Grad Imotski) i reciklažno dvorište

Odlagalište otpada „Kozjačić“ nalazi se u naselju Gornji Vinjani, Grad Imotski. Na odlagalište Kozjačić, Imotski odlaže se miješani komunalni otpad s područja Grada Imotski i općina Cista Provo, Lovreć, Lokvičići, Podbablje, Proložac, Runovići, Zagvozd i Zmijavci. Odlaganje otpada započelo je 1977. godine. Otpad se odlaže u prirodnu vrtaču uz svakodnevno zbijanje kompaktorom. Odlagalište je formirano na dnu vrtače i površina njegove gornje plohe u listopadu 2017. godine iznosila je oko 7.200 m^2 .

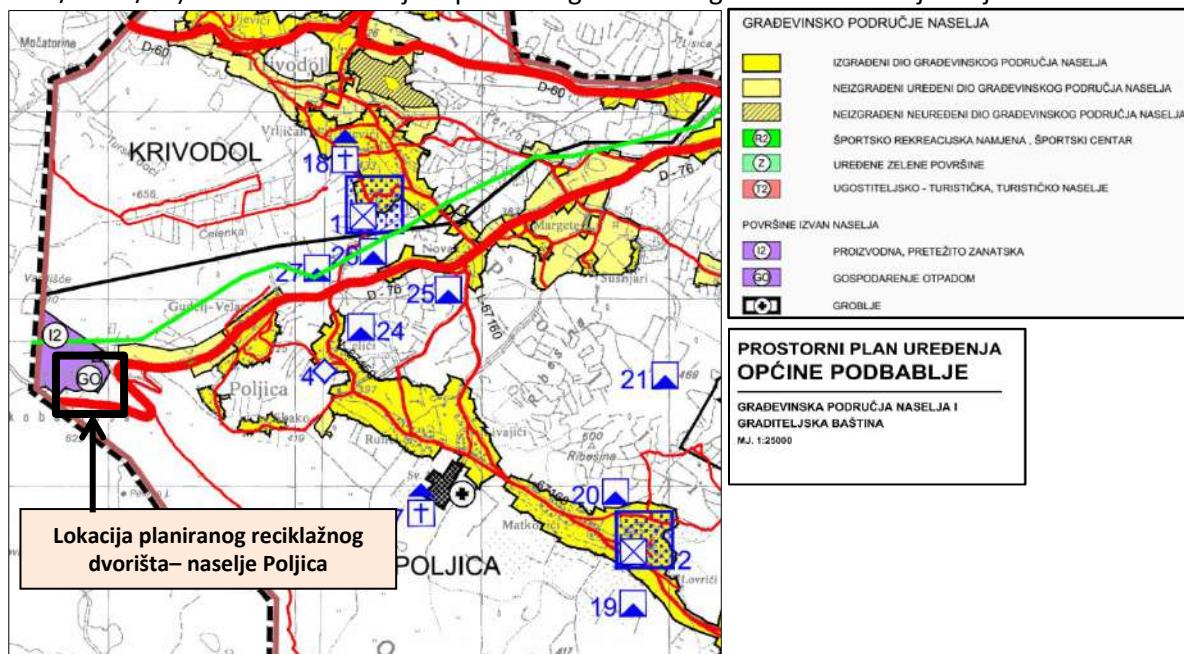
Odvojeni otpad skladišti se na privremeno reciklažno dvorište koji se nalazi unutar odlagališta „Kozjačić“ Imotski.

5.2. Planirane građevine za gospodarenje otpadom

Reciklažno dvorište (naselje Poljica)

Prostornim planom uređenja Općine Podbablje ("Službeni glasnik Općine Podbablje" br. 2/11 i 5/15) (Slika 5) na području Općine Podbablje (naselje Poljica) predviđena je lokacija za reciklažno dvorište unutar površina označena kao proizvodna, pretežito zanatska namjena koji se namjerava izgraditi do kraja 2018. godine. Predviđena površina za građenje reciklažnog dvorišta iznosi oko 2.000 m^2 .

Slika 5. Isječak kartografskog prikaza „4a. Građevinsko područje naselja i graditeljska baština“ 1. izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Podbablje ("Službeni glasnik Općine Podbablje" br. 2/11 i 5/15) s ucrtanom lokacijom planiranog reciklažnog dvorišta u naselju Poljica

Regionalni centar za gospodarenje otpada (RCGO) „Lećevica“ (Općina Lećevica)

Centar za gospodarenje otpadom „Lećevica“ predviđen je kao sustav građevina i uređaja za obradu, uporabu i/ili zbrinjavanje otpada, i to na lokaciji u Općini Lećevica (naselje Kladinjice) u Splitsko-dalmatinskoj županiji na površini od 25 ha. U njemu će se prikupljati, obrađivati i odlagati otpad koji nastaje na području Splitsko-dalmatinske županije, uključujući: komunalni, neopasni proizvodni i građevni otpad. Manje količine opasnog otpada, izdvajene iz komunalnog otpada, a koje su neizbjegni produkt života i rada ljudi, u CGO će se privremeno skladištiti i redovno predavati na daljnje postupanje ovlaštenoj i specijaliziranoj tvrtki za prikupljanje i obradu pojedine vrste opasnog otpada. Također se planira izgraditi 6 pretovarnih stanica (u Splitu, Sinju, Zagvozdu te na otocima Brač, Hvar i Vis).

Sukladno Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2022. godine („Narodne novine“ br. 3/17), status projekta RCGO Lećevica je priprema dokumentacije za prijavu projekata za EU sufinanciranje.

6. LOKACIJE ONEČIŠĆENE OTPADOM

Sukladno članku 36. Zakona o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13 i 73/17) komunalni redar osigurava provedbu obveza sprječavanja odbacivanja otpada na način suprotan propisima te uklanjanje tako odbačenog otpada, a to su:

1. **mjere za sprječavanje nepropisnog odbacivanja otpada:**
 - a) uspostava sustava za zaprimanje obavijesti o nepropisno odbačenom otpadu,
 - b) uspostava sustava evidentiranja lokacija odbačenog otpada,
 - c) provedba redovitog godišnjeg nadzora područja jedinice lokalne samouprave radi utvrđivanja postojanja odbačenog otpada, a posebno lokacija na kojima je u prethodne dvije godine evidentirano postojanje odbačenog otpada;
2. **mjere za uklanjanje otpada odbačenog u okoliš:**
 - a) komunalni redar rješenjem naređuje vlasniku ili posjedniku nekretnine na kojem je nepropisno odložen otpad uklanjanje tog otpada,
 - b) tim rješenjem se određuje: lokacija odbačenog otpada, procijenjena količina otpada, obveznik uklanjanja otpada, te obveza uklanjanja otpada predajom ovlaštenoj osobi za gospodarenje tom vrstom otpada u roku koji ne može biti duži od 6 mjeseca od dana zaprimanja rješenja,
 - c) ako nakon isteka roka navedenog rješenja obveza nije izvršena, **jedinica lokalne samouprave je dužna osigurati uklanjanje tog otpada** predajom ovlaštenoj osobi za gospodarenje tom vrstom otpada,
 - d) jedinica lokalne samouprave je dužna navedene podatke o otpadu unositi u informacijski sustav gospodarenja otpadom te napraviti izvješće o lokacijama i količinama odbačenog otpada na temelju čega se provode posebne mjere sprječavanja odbacivanja otpada u odnosu na lokacije na kojima je u više navrata utvrđeno nepropisno odbacivanje otpada.

Na navedenim lokacijama na površinu provodi se mjera učestale kontrole lokacija putem komunalnog redarstva. Unatoč navedenim mjerama, prilikom terenskog obilazanja uočen je nepropisno odbačeni otpad na površini. Isti otpad se namjerava ukloniti akcijama prikupljanja otpada („Zelena čistka“).

Na području Općine Podbablje nema zabilježenih lokacija nepropisno odbačenog otpada. U slučaju istih, lokacije nepropisno odbačenog otpada će se sanirati u kratkom razdoblju.

Kako je cilj Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske sanacija lokacija onečišćenih otpadom odbačenim u okoliš, to se odnosi i na speleološke objekte. Većinom se radi o speleološkim objektima s vertikalnim ulazima. U hrvatskoj speleologiji se pokrenula volonterska inicijativa „Čisto podzemlje“ čiji je cilj potaknuti dijalog o problemu nelegalnog odlaganja otpada u krškom podzemlju i zaustaviti bacanje otpada u podzemlje. Sukladno webbazi podataka „Čistog podzemlja“, na području Općine Podbablje zabilježena su dva onečišćena speleološka objekta: izvor Krčevac i Jama u Bilošima čije su karakteristike navedena u **Tablici 5**, a kartografski smještaj prikazan je na **Slici 6**. Posebno je značajan izvor Krčevac u kojem je zabilježena čovječja ribica (*Proteusanguinus*) (Slika 7B) koja sukladno Zakonu o zaštiti prirode („Narodne novine“ br. 80/13) i Prilogu II. Pravilnika o ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu („Narodne novine“ br. 146/14) čini posebno ugroženu i značajnu vrstu u Republici Hrvatskoj. Navedeni speleološki objekti se do kraja 2018. godine planiraju očistiti.

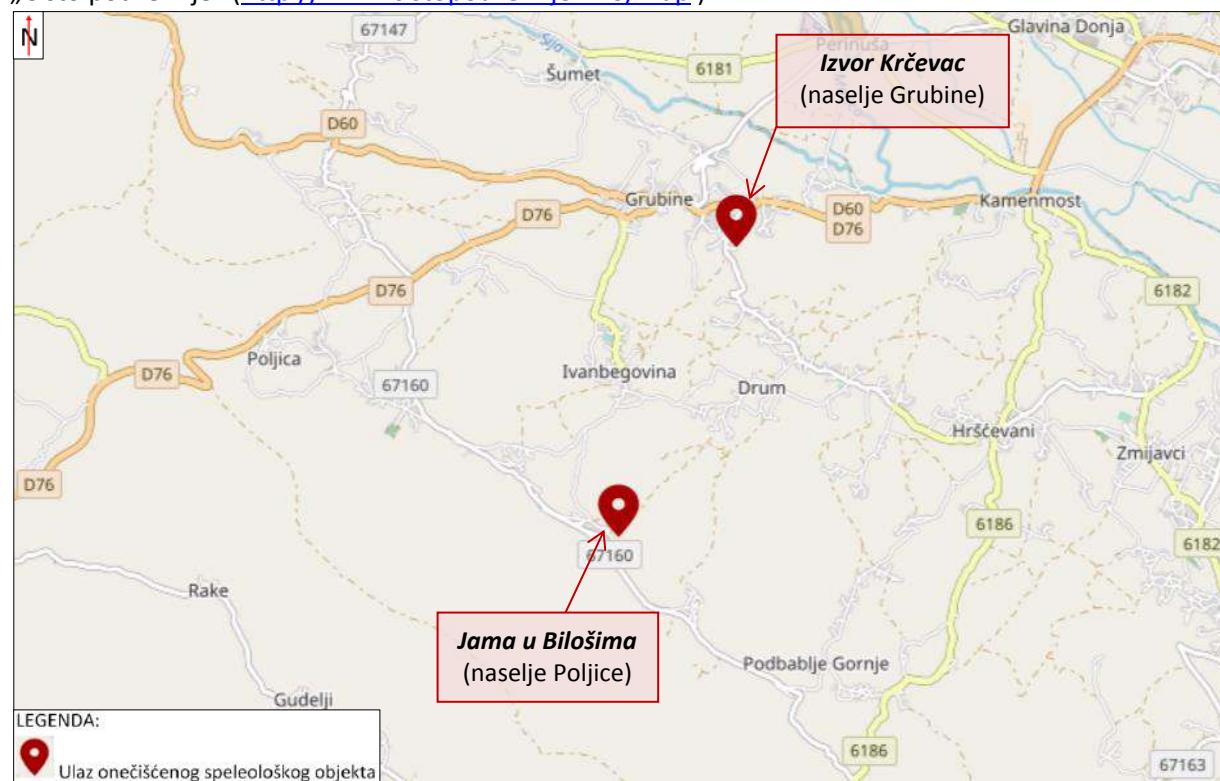
Tablica 5. Evidentirani onečišćeni speleološki objekti u Općini Podbablje

Naziv onečišćenog speleološkog objekta	Lokacija (naselje, selo)	Dubina (m)	Duljina (m)	Podatke sakupili	Vrsta i količina bačenog otpada	Značajnost speleološkog objekta
Izvor Krčevac	Naselje Grubine, selo Jonjići	15	60	SO HPD „Željezničar“ Zagreb, Udruga Hyla	Automobilske gume, kanistri i kante od ulja - oko 3 m ³ otpada	Izvor je stanište čovječje ribice, endem podzemnih slatkvodnih staništa dinarskog krša
Jama u Bilošima	Naselje Poljice, selo Biloši	28	38	SO HPD „Željezničar“ Zagreb	/	/

Izvor: Čisto podzemlje - Izvor Krčevac: <http://www.cistopodzemlje.info/?q=node/10164>,

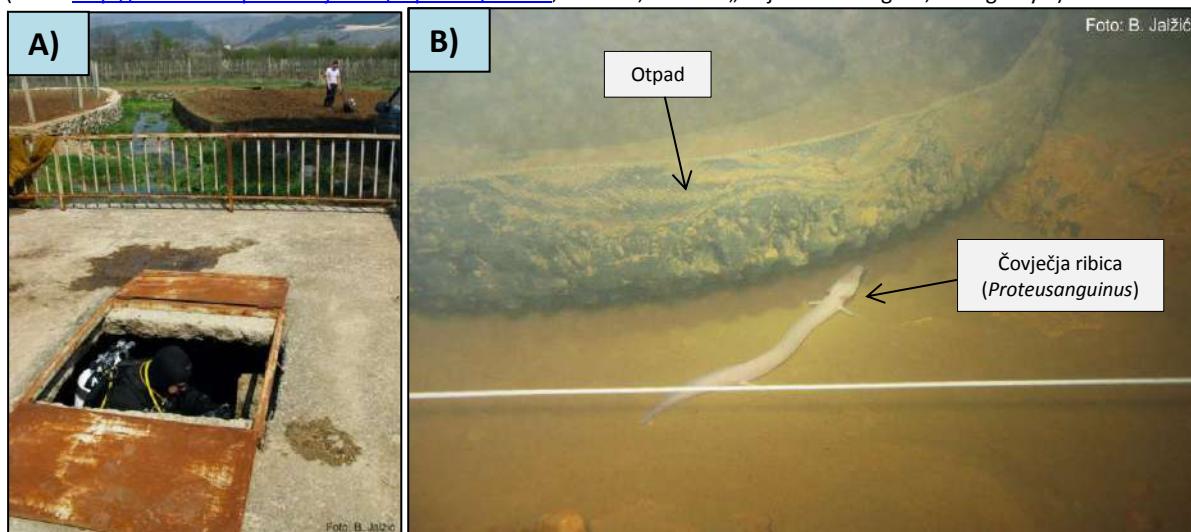
Jama u Bilošima: <http://www.cistopodzemlje.info/?q=node/9623>

Slika 6. Prijavljeni onečišćeni speleološki objekti preko volonterske inicijative hrvatskih speleologa „Čisto podzemlje“ (<http://www.cistopodzemlje.info/map>)

Slika 7. Ulaz izvora Krčevac(A) i njegina unutrašnjost(B)

(Izvor: <http://www.cistopodzemlje.info/?q=node/10164>, B. Jalžić, SO HPD „Željezničar“ Zagreb, Udruga Hyla)

7. MJERE POTREBNE ZA OSTVARENJE CILJEVA PLANA GOSPODARENJA OTPADOM

7.1. Mjere za ostvarivanje ciljeva smanjivanja ili sprječavanja nastanka otpada

Preventivne mjere za izbjegavanje i smanjenje količine otpada su univerzalne mjere koje se mogu primijeniti na bilo kojem području i za bilo koje vrste otpada.

Sukladno Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2022. godine („Narodne novine“ br. 3/17) se predlaže održiv rast, tj. prelazak s postojećeg, linearног, na kružno gospodarstvo, ekonomski model koji osigurava održivo gospodarenje resursima i produživanje životnog vijeka materijala i proizvoda. Cilj ovog modela je svesti nastajanje otpada na najmanju moguću mjeru.

Za prelazak na kružno gospodarstvo potrebne su promjene postojećeg gospodarskog sustava i inovacije, ne samo u tehnologiji, već i u organizaciji, društву, metodama financiranja i politici.

Mjere sprječavanja nastanka otpada sukladno Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske su za razdoblje od 2017. do 2022. godine („Narodne novine“ br. 3/17):

1. Mjere koje mogu utjecati na okvirne uvjete koji se odnose na stvaranje otpada:

- poticanje ponovnog korištenja materijala od rušenja,
- organizacija informativno-edukativnih kampanja na temu sprječavanja nastanka otpada od hrane,
- rad na unaprjeđenju sustava prikupljanja i obrade podataka o otpadu od hrane;

2. Mjere koje mogu utjecati na fazu dizajn i fazu proizvodnje i distribucije:

- promicanje održive gradnje,
- uspstavljanje sustava doniranja hrane;

3. Mjere koje mogu utjecati na fazu potrošnje i korištenja:

- organizacija komunikacijske kampanje za građane,
- poticanje sprječavanja nastanka otpadnih plastičnih vrećica,
- promicanje kućnog kompostiranja,
- poticanje „zelene“ i održive javne nabave,
- poticanje razmjene i ponovne uporabe proizvoda (obnova, popravak, preprodaja, ponovna proizvodnja i nadogradnja proizvoda).

Ovim Planom predviđene su opće mjere za izbjegavanje nastanka i smanjenje količina generiranog otpada:

Opće mjere za izbjegavanje nastanka i smanjenje količina generiranog otpada u proizvodnji:

1. izbjegavati nastanak otpada u proizvodnji razvojem tehnologije koja ne stvara otpad,
2. vraćati otpad u vlastitu proizvodnju, upućivati ga na recikliranje i koristiti u drugim proizvodnim procesima,
3. poticati ponovno korištenje materijala od rušenja te pružanje informacija o tehnikama sprječavanja nastanka otpada s ciljem jednostavnije primjene najboljih raspoloživih tehnika u industriji čime se sprječava nastanak građevnog otpada,
4. proizvoditi robu koja nakon upotrebe ima manje otpada kojeg treba obraditi,
5. pri proizvodnji za tržište izbjegavati oblikovanje proizvoda s pretjeranom količinom ambalaže i štetnosti otpada,
6. proizvod na tržište davati u najnužnijoj ambalaži i ne pakirati ga u ambalažu koja služi za jednokratnu upotrebu, a nakon toga se odbacuje kao otpad.

Opće mjere za izbjegavanje nastanka i smanjenje količina generiranog otpada u potrošnji:

1. ne kupovati proizvode koji se ne mogu reciklirati, pri kupovanju preferirati povratnu ambalažu (izbjegavati robu u jednokratnoj ambalaži), smanjiti korištenje plastičnih vrećica, slične ambalaže i dr.,
2. koristiti medije i obrazovne institucije za edukaciju proizvođača i potrošača o mogućim načinima izbjegavanja nastanka otpada i/ili njegovog smanjenja,
3. stimulirati kupovine ekološki prihvatljivih proizvoda.

Mjere za unapređivanje sustava odvojenog sakupljanja i recikliranja otpada:

1. uspostaviti funkcionalne sisteme sakupljanja i recikliranja pojedinih komponenata komunalnog otpada (staklo, papir, plastika, metali, razgradivi otpad iz kuhinja i vrtova itd.),
2. organizacija kampanje za podizanje svijesti i pružanja informacija usmjereno na širu javnost ili određenu kategoriju potrošača čime se sprječava nastanak komunalnog i biootpada,
3. uspostava sustava doniranja hrane čime se sprječava nastanak biootpada,
4. uvoditi sustave odvojenog sakupljanja komunalnog otpada.

7.2. Izobrazno-informativne aktivnosti i akcije prikupljanja otpada

Ovim Planom predložene su **opće mjere edukacije i informiranja:**

1. edukacija javnosti, stručnjaka i upravnih struktura Općine za rješavanje problema gospodarenja otpadom,
2. poticati aktivnu suradnju s ekološkim udrugama i svim zainteresiranim pravnim i fizičkim osobama na implementaciji mera i kontroli provedbe mera za izbjegavanje i smanjenje količine otpada,
3. osnovne informacije o mogućnostima izbjegavanja i smanjenja otpada pružiti u svim komunikacijskim sredstvima i dokumentima (radio, TV i novine), na panoima, vozilima, u reciklažnim dvorištima, na lokacijama spremnika za odvojeno sakupljanje otpada na javnim površinama, itd.,
4. uvesti „otvoreni telefon“ za komunikaciju s građanima i izraditi informativne web stranice i/ili koristiti institucije Zelenog telefona i njegove postojeće infrastrukture,
5. kreirati informacije, ekološke poruke i savjete s ciljem edukacije građana (ciljnih skupina) te poticati na pravilno gospodarenje otpadom,
6. izraditi edukacijski i promidžbeni materijal za pojedine programe (papir, staklo, biootpad, ostatni otpad, nepropisno odlagan otpad i dr.),
7. istraživati javno mišljenje o poznavanju sustava gospodarenja otpadom i zaštiti okoliša općenito,

8. oglašavati postojanje, lokaciju i uporabu spremnika za odvojeno sakupljanje otpada na javnim površinama te ostalih objekata za prihvatanje otpada na području Općine.

Izobrazno-informativne aktivnosti

Nužnost uključivanja javnosti u ispunjavanje ciljnih vrijednosti i zadataka iz područja gospodarenja otpadom prepoznaju donositelji političkih odluka, dionici zaduženi za gospodarenje otpadom Općine kao i niz drugih dionika.

Javnost uključuje raznolike skupine, primjerice: lokalno stanovništvo, zemljoposjednike, vlasnike nekretnina, djecu školskog uzrasta, kao i nevladine organizacije. Svaka od tih skupina ima različite zadatke sposobnosti u vezi gospodarenja otpadom. Stoga za učinkovito uključivanje tih skupina treba provoditi individualiziranu strategiju pristupa interesnim skupinama.

Nekoliko je načina za podizanje svijesti javnosti vezano uz problematiku otpada i pružanje informacija kako s njim postupati.

Osjećivanje se može postići putem **informativnih kampanja ili smjernica**. Kada se započinje s novom inicijativom, poput sakupljanja baterija ili EE opreme iz kućanstava, odgovarajućim medijem se mogu pokazati TV spotovi ili oglasi u novinama.

Drugi medij za informacije je **Internet**. Dizajniranje internet stranice na kojoj javnost može pronaći plan gospodarenja otpadom i letke relativno je lako i nije skupo. Internet stranica može biti proširena i s odgovorima na često postavljana pitanja i relevantnim poveznicama na druge internet stranice na kojima korisnik može pronaći dodatne informacije. Na lokalnoj ili regionalnoj razini, kompetentna vlast ili tvrtka koja se bavi gospodarenjem otpadom može uspostaviti dežurni telefon ili komunikaciju putem elektroničke pošte kako bi omogućili građanima postavljanje pitanja vezana uz sustav gospodarenja otpadom.

Također postoji mogućnost **učenja-kroz-primjenu**, npr. putem obučenog osoblja u reciklažnim dvorištima koje pomaže građanima da ispravno odvoje svoj otpad.

Sukladno članku 39. Zakona o gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13 i 73/17) jedinice lokalne samouprave su dužne osigurati godišnju provedbu izobrazno-informativnih aktivnosti te ažurno održavati mrežne stranice s informacijama o gospodarenju otpadom na svojem području.

Sukladno Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2022. godine („Narodne novine“ br. 3/17) jedan od osnovnih ciljeva gospodarenja otpadom RH je **kontinuirano provođenje izobrazno-informativne aktivnosti** čije mjere su izrada programa izobrazno-informativnih aktivnosti u održivom gospodarenju otpadom, provedba aktivnosti predviđenih navedenim programom te provedba nacionalne kampanje na temu održivog gospodarenja otpadom.

Na području Općine Podbablje postoji provedba izobrazno-informativnih aktivnosti, poput podjela brošura o gospodarenju otpadom, na službenoj web stranici Općine Podbablje ažurno se objavljuju informacije o gospodarenju otpadom. Učenje kroz praksi, odgoj, obrazovanje djece i edukacija odraslih te njihov odnos prema okolišu se može postići i kroz akcije prikupljanja otpada „Zelena čistka“ (navедено u sljedećem poglavljju). U 2018. godini se planira educirati stanovništvo o izradi vlastitih kompostana za biootpad te o recikliranju otpada.

Akcija prikupljanja otpada

Sukladno članku 40. Zakona o gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13 i 73/17) pravna i fizička osoba-obrtnik, u suradnji s osobom koja posjeduje važeću dozvolu za gospodarenje vrstom otpada koji će se prikupljati akcijom, može organizirati akciju prikupljanja određenog otpada u svrhu provedbe sportskog, edukativnog, ekološkog ili humanitarnog sadržaja ako je ishodila suglasnost upravnog odjela jedinice lokalne samouprave nadležnog za poslove zaštite okoliša.

Godišnjim akcijama se na području Općine organiziraju akcije prikupljanja otpada kao što su metal (otpadna vozila), elektronički otpad i slično.

Sukladno Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2022. godine („Narodne novine“ br. 3/17) jedna od mjera gospodarenja otpadom RH je **sanacija lokacija**

onečišćenih otpadom odbačenim u okoliš što uključuje uklanjanje otpada odbačenog u okoliš, uključujući speleološke objekte te sprječavanje ponovnog odbacivanja otpada na tim lokacijama.

Osoba kojoj je izdana suglasnost dužna je osigurati predaju prikupljenog otpada akcijom osobi koja posjeduje važeću dozvolu.

Nadležni upravni odjel najkasnije mjesec dana prije početka akcije osigurava dostavu podataka o akciji u informacijski sustav gospodarenja otpadom. Trajanje akcije ograničeno je na najviše 30 dana.

Osoba koja organizira akciju smatra se vlasnikom prikupljenog otpada tijekom trajanja akcije.

Osoba koja organizira akciju obvezna je u roku osam dana od završetka akcije dostaviti nadležnom upravnom odjelu izvješće o provedenoj akciji. Nadležni upravni odjel dužan je dostaviti izvješće o provedenim akcijama na svojem području HAOP-u do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu.

Na području Općine Podbablje do sada su redovno organizirane akcije prikupljanja otpada, pod koje pripadaju sanacije nepropisnih odlagališta otpada: Jonjića glavica, Žužulova glavica, lokalitet Jaruge u naselju Grubine, Perizovac u naselju Krivodol te Antunovići u naselju Ivanbegovina kroz razdoblje od 2013. do 2016. godine. Sukladno stanju u okolišu, akcije prikupljanja otpada će se i dalje odvijati.

8. OPĆE MJERE ZA GOSPODARENJE OTPADOM, OPASNIM OTPADOM I POSEBNIM KATEGORIJAMA OTPADA

Integralni koncept gospodarenja otpadom sadrži osnovna načela izbjegavanja nastanka otpada, vrednovanja otpada čiji se nastanak nije mogao izbjegći (materijalna, biološka i energetska reciklaža) te odlaganje otpada koji se ne može drugačije iskoristiti.

Postupanje s otpadom na području Općine Podbablje potrebno je razvijati u skladu s ciljem ostvarivanja integralnog koncepta gospodarenja otpadom, čije su osnove:

- odvajanje gospodarskog rasta od porasta količina nastalog otpada,
- sprječavanje nenadziranog postupanja s otpadom,
- smanjenje ukupne mase otpada koja se odlaže na odlagališta,
- smanjenje emisija onečišćujućih tvari za okoliš te opasnosti za zdravlje ljudi i okoliš,
- iskorištavanje vrijednih svojstava pojedinih vrsta otpada u materijalne svrhe,
- educirati stanovništvo za korištenje ekološko prihvatljivih proizvoda
- kontrolirano odlaganje ostatnog otpada,
- saniranje otpadom onečišćenog tla.

Opći ciljevi u gospodarenju otpadom sukladno Planu gospodarenju otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. („Narodne novine“ br. 3/17) su:

- smanjenje ukupne količine proizvedenog komunalnog otpada za 5% u odnosu na ukupno proizvedenu količinu komunalnog otpada u 2015. godini,
- odvojeno prikupiti 60% komunalnog otpada (prvenstveno papir, karton, staklo, plastika, metal, biootpadi i dr.),
- odvojeno prikupiti 40% biootpada iz komunalnog otpada,
- odložiti manje od 25% komunalnog otpada,
- unaprijediti nadzor nad gospodarenjem otpadom.

Sukladno članku 35. Zakona o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13 i 73/17) jedinica lokalne samouprave izvršava obvezu **odvojenog prikupljanja problematičnog otpada, otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada** na način da se osigura:

- postavljanje odgovarajućeg broja i vrsta spremnika za odvojeno sakupljanje problematičnog otpada, otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila, koji nisu obuhvaćeni sustavom gospodarenja posebnom kategorijom otpada, na javnoj površini,
- obavještavanje kućanstva o lokaciji i izmjeni lokacije reciklažnog dvorišta, spremnika za odvojeno sakupljanje otpadnog papira, stakla, plastike i tekstila,
- uslugu prijevoza krupnog (glomaznog) komunalnog otpada na zahtjev korisnika usluge.

Način postupanja s opasnim otpadom i posebnim kategorijama otpada je utvrđen sljedećim Pravilnicima:

- Zakon o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13 i 73/17),
- Pravilnik o gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 117/17),
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim tekstilom i otpadnom obućom („Narodne novine“ br. 99/15),
- Pravilnik o ambalaži i otpadnoj ambalaži („Narodne novine“ br. 88/15, 78/16 i 116/17),
- Uredba o gospodarenju otpadom ambalažom („Narodne novine“ br. 97/15),
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim gumama („Narodne novine“ br. 113/16),
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim uljima („Narodne novine“ br. 124/06, 121/08, 31/09, 156/09, 91/11, 45/12 i 86/13),
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim baterijama i akumulatorima („Narodne novine“ br. 133/06, 31/09, 156/09, 45/12 i 86/13),
- Uredba o gospodarenju otpadnim baterijama i akumulatorima („Narodne novine“ br. 105/15),
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim vozilima („Narodne novine“ br. 125/15 i 90/16),
- Uredba o gospodarenju otpadnim vozilima („Narodne novine“ br. 112/15),
- Pravilnik o gospodarenju medicinskim otpadom ("Narodne novine" br. 72/07 i 50/15),
- Pravilnik o gospodarenju otpadnom električnom i elektroničkom opremom („Narodne novine“ br. 42/14, 48/14, 107/14 i 139/14),
- Pravilnik o gospodarenju polikloriranimbifenilima i polikloriranimterfenilima ("Narodne novine" br. 103/14),
- Pravilnik o gospodarenju otpadom od istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina ("Narodne novine" br. 128/08),
- Pravilnik o građevnom otpadu i otpadu koji sadrži azbest („Narodne novine“ br. 69/16),
- Pravilnik o gospodarenju muljem iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda kada se mulj koristi u poljoprivredi („Narodne novine“ br. 38/08),
- Pravilnik o gospodarenju otpadom iz proizvodnje titan-dioksida („Narodne novine“ br. 117/14).

8.1. Opasni otpad

Sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13 i 73/17) **opasni otpad** je otpad koji posjeduje jedno ili više opasnih svojstava iz Priloga Uredbe (EU) br. 1357/2014, dok je **problematični otpad** opasni otpad iz podgrupe 20 01 prema Pravilniku o katalogu otpada („Narodne novine“ br. 90/15) koji uobičajeno nastaje u kućanstvu te opasni otpad koji je po svojstvima, sastavu i količini usporediv s opasnim otpadom koji uobičajeno nastaje u kućanstvu pri čemu se problematičnim otpadom smatra sve dok se nalazi kod proizvođača tog otpada.

Opasni otpad u komunalnom otpadu čine:

- akumulatori,
- baterije,
- lijekovi (citotoksici, citostatici),

- ostaci boja i lakova i otapala,
- tiskarske boje, fotografске kemikalije,
- stara ulja i masti,
- sredstva za zaštitu bilja,
- fluorescentne cijevi, živine i ostale sijalice koje sadrže otrovne supstance,
- kemikalije,
- EE otpad koji sadrži opasne tvari,
- ambalaža koja sadrži opasne tvari,
- prazni spremnici pod tlakom (bočice pod pritiskom).

Navedeni opasni otpad koji se stvara u domaćinstvima zahtjeva poseban tretman budući da se ubraja u opasni otpad. Opasan otpad se sa područja Općine Podbablje otprema u reciklažno dvorište društva ČISTOĆA IMOTSKE KRAJINE d.o.o.

Godišnjim akcijama se na području Općine organiziraju akcije prikupljanja otpada kao što su metal (otpadna vozila), elektronički otpad i slično.

8.2. Posebne kategorije otpada

Posebnom kategorijom otpada smatra se: biootpadi, otpadni tekstil i obuća, otpadna ambalaža, otpadne gume, otpadna ulja, otpadne baterije i akumulatori, otpadna vozila, otpad koji sadrži azbest, medicinski otpad, otpadni električni i elektronički uređaji i oprema, otpadni brodovi, morski otpad, građevni otpad, otpadni mulj iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, otpad iz proizvodnje titan dioksida, otpadni polikloriranibifenili i polikloriraniterfenili.

Na području Općine Podbablje posebne kategorije otpada se sakupljaju godišnjim akcijama kojima se organiziraju akcije prikupljanja otpada kao što su metal (otpadna vozila), elektronički otpad i slično.

Otpadni tekstil i obuća

Sukladno članku 7. Pravilnika o gospodarenju otpadnim tekstilom i otpadnom obućom („Narodne novine“ br. 99/15) proizvođač otpadnog tekstila i otpadne obuće koja potječe iz kućanstva, dužan je otpadni tekstil i otpadnu obuću predati:

- davatelju usluge putem spremnika za odvojeno prikupljanje otpadnog tekstila i otpadne obuće postavljenog na javnoj površini,
- osobi koja upravlja odgovarajućim reciklažnim dvorištem ili
- prodavatelju sukladno članku 5. istog Pravilnika.

Na području Općine Podbablje otpadni tekstil se odlaže:

- u za to namijenjene spremnike postavljene na javnim površinama Općine čiji sadržaj sakuplja i preuzima društvo ČISTOĆA IMOTSKE KRAJINE d.o.o. Imotski,
- u namjenskim spremnicima u reciklažnom dvorištu društva ČISTOĆA IMOTSKE KRAJINE d.o.o. Imotski,
- planiranom reciklažnom dvorištu u naselju Poljica, Općina Podbablje.

Električni i elektronički otpad (EE otpad)

Sukladno članku 13. Pravilnika o gospodarenju otpadnom električnom i elektroničkom opremom („Narodne novine“ br. 42/14, 48/14, 107/14 i 139/14) posjednik EE otpada obvezan je istog odvajati od miješanog komunalnog otpada i od ostalih vrsta otpada te ga predati u cijelosti i u stanju iz kojeg je vidljivo da nije prethodno rastavljan radi vađenja zasebnih komponenti ili dijelova. Takvim EE otpadom smatraju se i prethodno nerastavljeni dijelovi EE opreme koja se sastoji od više cjelina (npr. monitori računala, elektromotori crpki ili kompresora i sl.).

Na području Općine Podbablje društvo ČISTOĆA IMOTSKE KRAJINE d.o.o. Imotski putem godišnjih akcija prikuplja otpad.

Otpadna vozila

Sukladno članku 16. istog Pravilnika posjednik otpadnog vozila prilikom predaje otpadnog vozila sakupljaču obvezan je predati:

- dokaz o vlasništvu,
- dokaz o pravu na predaju otpadnog vozila na uporabu,
- dokaz da je za predmetno vozilo plaćena naknada gospodarenja Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost ili
- potvrdu o provjeri registriranosti vozila u Republici Hrvatskoj.

Posjednik otpadnog vozila prilikom predaje cijelovitog otpadnog vozila sakupljaču ima pravo na naknadu koju mu isplaćuje sakupljač na temelju vaganja utvrđene mase predanog otpadnog vozila, a koja ne može biti veća od mase vozila iskazane u prometnoj dozvoli, i iznosa jedinične naknade, posjedniku obračunati i isplatiti naknadu.

Jedinica lokalne samouprave otpadna vozila uklonjena sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13i 73/17) i posebnim propisima predaje sakupljaču uz zapisnik komunalnog redarstva na Obrascu OV2 (Prilog IV Pravilnika).

Otpadne gume

Sukladno članku 4. Pravilnika o gospodarenju otpadnim gumama („Narodne novine“ br. 113/16) način gospodarenja s otpadnim gumama je skup mjera koje obuhvaćaju sakupljanje i uporabu otpadnih guma radi korištenja u materijalne ili energetske svrhe.

Odvojeno sakupljanje otpadnih guma osigurava se putem ovlaštenih sakupljača. Otpadne gume ne smiju se odlagati na odlagališta. Posjednici otpadne gume mogu predati u reciklažno dvorište, vulkanizeru prilikom zamjene guma ili na skladište sakupljača. Ovlašten sakupljač dužan je preuzeti otpadne gume bez naplate od posjednika otpadnih guma.

Stare gume sa područja Općine Podbablje građani mogu predati vulkanizeru ili u reciklažno dvorište društva ČISTOĆA IMOTSKE KRAJINE d.o.o. Imotski.

Građevni otpad

Sukladno članku 27. Pravilnika o građevnom otpadu i otpadu koji sadrži azbest („Narodne novine“ br. 69/16) u PPUO će se odrediti jedna zona u kojoj će se izgraditi reciklažno dvorište za građevni otpad. Ta zona će se nalaziti u naselju Poljica (između zaseoka Novak i Livajići), uz lokalnu cestu LC 67160 (Krivodol (D76) – Gornje Podboblje – Podosoje (L67163)), uz ulicu Alojzija Stepinca.

Sukladno istom Pravilniku, jedinica lokalne samouprave dužna je osobi koja upravlja odgovarajućim reciklažnim dvorištem, u cijelosti nadoknaditi sljedeće troškove gospodarenja građevnim otpadom koji sadrži azbest koji je nastao u kućanstvu korisnika usluge:

- troškove koji nastaju u reciklažnom dvorištu radi preuzimanja, skladištenja i pripreme za prijevoz,
- troškove prijevoza od odgovarajućeg reciklažnog dvorišta do odlagališta s posebno izgrađenom kazetom za zbrinjavanje azbesta,
- troškove zbrinjavanja građevnog otpada koji sadrži azbest na odlagalištu s posebno izgrađenom kazetom za zbrinjavanje azbesta.

Biootpad kao posebna kategorija otpada je detaljnije obrađena u poglavlju 9.

9. MJERE PRIKUPLJANJA MIJEŠANOG KOMUNALNOG OTPADA I BIORAZGRADIVOGL KOMUNALNOG OTPADA

Gospodarenje komunalnim otpadom je ovisno o prostornim mogućnostima područja gospodarenja, ekonomskoj opravdanosti odnosno dostupnosti odgovarajuće obrade otpada, primjenom sljedećih koncepta gospodarenja komunalnim otpadom:

- sakupljanje miješanog komunalnog otpada **na mjestu nastanka** odnosno „kućnom pragu“ primjenjuje se gdje nije moguće postaviti više spremnika ili vreća za otpad na „kućnom pragu“ zbog prostornih ograničenja za smještaj spremnika, transportnih ograničenja i ekonomski neisplativog transporta;
 - putem plastičnih vreća prikupljati će se miješani komunalni otpad na „kućnom pragu“ i poticati kompostiranje;
- **sustav odvojenog sakupljanja dva ili više tokova komunalnog otpada putem spremnika na „kućnom pragu“** primjenit će se gdje je moguće postaviti više spremnika na „kućnom pragu“, a tokovi otpada koji će se odvojeno prikupljati uvjetovani su mogućnošću prikupljanja, obrade i ekonomskom opravdanošću.
 - na sabirnim mjestima određenim od strane davatelja javne usluge prikupljanja otpada i predstavnika općine Podbablje sakupljati će se miješani komunalni otpad putem spremnika,
 - za biootpad će se primijeniti kućno kompostiranje kod samostalnih stambenih jedinica s okućnicom.

Prikupljanje **miješanog komunalnog otpada** podrazumijeva prikupljanje na određenom području pružanja usluge spremnicima kod pojedinih korisnika i prevoz otpada do ovlaštene osobe za obradu miješanog komunalnog otpada.

Na području Općine Podbablje miješani komunalni otpad sukladno prikuplja i odvozi trgovacko društvo ČISTOĆA IMOTSKE KRAJINE d.o.o. Imotski.

Ciljevi prikupljanja miješanog komunalnog otpada na području Općine Podbablje su:

- smanjiti količinu miješanog komunalnog otpada,
- povećati količinu odvojeno sakupljenog otpada što bi dovelo do smanjenja količine otpada na odlagalištu „Kozjačić“ u Imotskom,
- povećati broja korisnika usluga,
- omogućiti stanovništvu Općine Podbablje da izgradnjom planiranog reciklažnog dvorišta i reciklažnog dvorišta za građevni otpad odvojeno sakupljaju posebne kategorije otpada,
- zadržati i poboljšati kvalitetu usluge.

Sukladno članku 24. Zakona o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13i 73/17) propisani su ciljevi za odloženi **biorazgradivi komunalni otpad** sukladno Direktivi o odlaganju 1999/31/EC i dokumentu „Accessiondocument, Chapter 27: Environment, Brussels, 22 December 2010“.

Najveća dopuštena masa biorazgradivog komunalnog otpada koja se godišnje smije odložiti na svim odlagalištima i neusklađenim odlagalištima u Republici Hrvatskoj u odnosu na masu biorazgradivog komunalnog otpada proizvedenog u 1997. godini iznosi:

1. 75 %, odnosno 567.131 tona do 31. prosinca 2013.
2. 50 %, odnosno 378.088 tona do 31. prosinca 2016.
3. 35 %, odnosno 264.661 tona do 31. prosinca 2020.

Najveća dopuštena masa biorazgradivog komunalnog otpada koji se u kalendarskoj godini smije godišnje odložiti na odlagalištu i neusklađenom odlagalištu jednaka je umnošku ukupne mase biorazgradivog komunalnog otpada kojeg je te godine dopušteno odložiti u Republici Hrvatskoj i koeficijenta odlagališta za biorazgradivi otpad. Koeficijent odlagališta za biorazgradivi otpad je omjer

mase odloženog biorazgradivog komunalnog otpada na tom odlagalištu i ukupne mase odloženog biorazgradivog komunalnog otpada u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini. Zbroj koeficijenata svih odlagališta u Republici Hrvatskoj ne smije biti veći od jedan.

Mjere prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada:

1. smanjiti količinu miješanog komunalnog otpada na sljedeće načine:

- izradom edukacijsko-informativnih materijala,
- organizacijom promidžbenih aktivnosti i radionica,
- odvojenim sakupljanjem otpada (papir, karton, plastika, staklo, metal, biorazgradivi otpad i dr.),
- nabavkom i distribucijom kućnih kompostera,
- poticanjem „zelene“ i održive javne nabave,
- poticanjem razmjene i ponovne uporabe proizvoda (obnova, popravak, preprodaja, ponovna proizvodnja i nadogradnja proizvoda).

2. poticati kompostiranje vrtnog otpada.

10. MJERE ODVOJENOG PRIKUPLJANJA OTPADNOG PAPIRA, METALA, STAKLA I PLASTIKE TE GLOMAZNOG KOMUNALNOG OTPADA

Izdvajanje otpada na mjestu nastanka, prije mogućeg miješanja s ostalim komponentama komunalnog otpada naziva se primarna reciklaža. *In situ* reciklaža je izdvajanje iskoristivih dijelova otpada na samom mjestu nastajanja, tj. stanovnici sami sortiraju otpad u posebnim spremnicima/vrećama ili donose otpad na posebne platoe kao što su javne površine gdje se nalaze spremnici za odvojeno sakupljanje otpada i reciklažno dvorište. Stoga primarna reciklaža zauzima posebno mjesto u IVO konceptu (*Izbjegavanje – Vrednovanje, oporaba – Odlaganje*), jer osim izdvajanja korisnih komponenti podrazumijeva i izdvajanje nekih štetnih komponenti komunalnog otpada, kako bi se u konačnici smanjio štetni potencijal preostalog dijela komunalnog otpada koji se obrađuje i odlaže.

Odvojeno sakupljanje otpada na mjestu nastanka ima niz prednosti kao što su:

- odvija se u neposrednoj blizini nastanka otpada,
- smanjuje se kontaminacija životnog prostora,
- sirovine su kvalitetnije jer imaju manje nečistoća,
- reduciraju se troškovi transporta i odlaganja,
- prikupljeni materijali se mogu direktno plasirati na oporabu i reciklažu.

Ovim Planom predviđene su ***mjere odvojenog prikupljanja otpadnog papira, metala, stakla, plastike, tekstila te glomaznog otpada***:

1. povećati broj korisnika na području Općine koji odvojeno sakupljaju otpad,
2. postaviti spremnike za odvojeno sakupljanje otpada na javnoj površini na 25 lokacija,
3. premjestiti lokacije spremnika za odvojeno sakupljanje otpada na javnim površinama ukoliko za tim bude potrebe,
4. u slučaju nepravilnog (namjerno ili nenamjerno) razvrstavanja otpada u navedene spremnike za odvojeno sakupljanje otpada na javnim površinama educirati stanovništvo letcima, zatim dodatnim natpisima na i oko navedenih spremnika i slično,
5. uređiti, opremiti i staviti u funkciju reciklažno dvorište i reciklažno dvorište za građevni otpad u naselju Poljice,
6. daljnje kontinuirano provoditi akcije prikupljanja posebnih kategorija otpada koje odvozi od kućanstva društvo ČISTOĆA IMOTSKE KRAJINE d.o.o. Imotski(metal, EE otpad i dr.),
7. daljnje kontinuirano provoditi edukaciju stanovništva i povećati svijest o problemima vezanim uz otpad.

Spremniči za odvojeno sakupljanje otpada na javnim površinama

Spremniči za odvojeno sakupljanje otpada na javnim površinama imaju oznaku vrste i naziva otpada koji se u njima odlaže, uputu o načinu odlaganja, osnovne informacije o pravnoj osobi koja je odgovorna za pražnjenje spremnika.

Na području Općine Podbablje odvojeno sakupljanje otpada provodi se na 39 lokacija na kojim se nalaze po četiri spremnika na javnim površinama za odvojeno sakupljanje papira, stakla, plastike i tekstila koje prazni i odvozi društvo ČISTOĆA IMOTSKE KRAJINE d.o.o. Imotski. Ukoliko se ukaže potreba, lokacije navedenih spremnika za odvojeno sakupljanje otpada se mogu premjestiti.

Postavljanje reciklažnog dvorišta

Reciklažno dvorište je nadzirani ogradieni prostor namijenjen odvojenom prikupljanju i privremenom skladištenju manjih količina posebnih vrsta otpada. Ono je namijenjeno zaprimanju sljedećeg otpada nastalog u kućanstvu na odgovarajućem području jedinice lokalne samouprave za koje je uspostavljeno to reciklažno dvorište: problematičnog otpada, otpadnog papira, drva, metala, stakla, plastike, tekstila i krupnog (glomaznog) otpada. Njime se ne smatraju spremnici za odvojeno prikupljanje papira, stakla, plastike, metala i tekstila koje jedinica lokalne samouprave postavlja na javnoj površini.

Jedinica lokalne samouprave koja ima više od 1.500 stanovnika dužna je osigurati funkcioniranje najmanje jednog reciklažnog dvorišta i još po jedno na svakih idućih 25.000 stanovnika na svojem području. S obzirom da broj stanovnika Općine Podbablje iznosi 4.680, JLS je obavezna osigurati funkcioniranje jednog reciklažnog dvorišta.

U Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 3/17) navodi se da je primjenom Zakona o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13 i 73/17) zamijećeno da se kriterij od 1.500 stanovnika može povećati na 3.000 stanovnika zbog smanjenja operativnih troškova JLS-u, a bez da se ugrozi ispunjenje cilja. Radi ispunjenja ove obveze predlaže se uvesti mogućnost da se susjedne JLS mogu udružiti u korištenju jednog reciklažnog dvorišta.

Prostornim planom uređenja Općine Podbablje ("Službeni glasnik Općine Podbablje" br. 2/11 i 5/15) na području Općine Podbablje (sjeverozapadni dio naselja Poljica) predviđena je lokacija za reciklažno dvorište unutar površina označena kao proizvodna, pretežito zanatska namjena koji se namjerava izgraditi do kraja 2018. godine. Predviđena površina za reciklažno dvorište iznosi oko 2.000 m².

Sukladno članku 27. Pravilnika o građevnom otpadu i otpadu koji sadrži azbest („Narodne novine“ br. 69/16) u PPUO će se odrediti jedna zona u kojoj će se izgraditi reciklažno dvorište za građevni otpad. Ta zona će se nalaziti u naselju Poljica (između zaseoka Novak i Livajići), uz lokalnu cestu LC 67160 (Krivodol (D76) – Gornje Podbobje – Podosoje (L67163)), uz ulicu Alojzija Stepinca.

Sukladno članku 6. Pravilnika o gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 117/17) opći uvjeti kojima mora udovoljiti građevina ili dio građevine u kojoj se obavlja postupak gospodarenja otpadom su sljedeći:

1. da je onemogućeno istjecanje oborinske vode koja je došla u doticaj s otpadom na tlo, u vode, podzemne vode i more;
2. da je onemogućeno raznošenje otpada u okoliš, odnosno da je onemogućeno njegovo razljevanje i ispuštanje u okoliš;
3. da građevina ima podnu površinu otpornu na djelovanje otpada;
4. da je neovlaštenim osobama onemogućen pristup otpadu;
5. da je lokacija gospodarenja otpadom opremljena uređajima, opremom i sredstvima za dojavu i gašenje požara;
6. da su na vidljivom i pristupačnom mjestu obavljanja tehnološkog procesa postavljene upute za rad;
7. da je mjesto obavljanja tehnološkog procesa opremljeno rasvjetom;

8. da je lokacija gospodarenja otpadom označena sukladno Pravilniku o gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 117/17);
9. da je do lokacije gospodarenja otpadom omogućen nesmetan pristup vozilu;
10. da je lokacija gospodarenja otpadom opremljena s opremom i sredstvima za čišćenje rasutog i razlivenog otpada ovisno o kemijskim i fizikalnim svojstvima otpada.

Prikupljanje glomaznog otpada

Uslugu prijevoza krupnog (glomaznog) komunalnog otpada iz kućanstva se omogućuje na zahtjev stanovništva. Trenutačno se glomazni otpad prikuplja po pozivu vlasnika građevine odnosno korisnika.

Svaki vlasnik građevine koji redovito plaća usluge trgovackog društva trgovackom društvu ČISTOĆA IMOTSKE KRAJINE d.o.o. ostvaruje pravo na odvoz krupnog otpada bez plaćanja dodatne naknade. Potreba odvoza krupnog otpada prijavljuje se telefonskim putem.

11. POPIS PROJEKATA VAŽNIH ZA PROVEDBU ODREDBI PLANA

Projekti važni za provedbu odredbi Plana gospodarenja otpadom Općine Podbablje su:

- povećanje postotka uključenosti kućanstva koji bi koristili javne usluge sakupljanja i odvoza otpada ovlaštene tvrtke sakupljača,
- povećanje broja korisnika koji bi odvojeno sakupljali biorazgradivi komunalni otpad u kućanstvima, odnosno koji bi kompostirali vlastiti biootpad,
- povećanje broja korisnika koji bi odvojeno sakupljali otpad na javnim površinama putem spremnika,
- postavljanje dodatnih spremnika za odvojeno sakupljanje otpada na javnim površinama,
- promijeniti lokacije spremnika za odvojeno sakupljanje otpada na javnim površinama ukoliko se ukaže potreba za tim,
- daljnje kontinuirana edukacija javnosti, stručnjaka i upravnih struktura Općine kako o problematici otpada i gospodarenja otpadom, tako i o mogućnostima sprječavanja onečišćavanja okoliša (organiziranjem i održavanjem seminara, internetom, oglašavanjem i sl.),
- daljnje provođenje akcija prikupljanja posebnih kategorija otpada te akcija prikupljanja odvojenog sakupljanja otpada (metal, EE otpad) koje odvozi od kućanstva društvo ČISTOĆA IMOTSKE KRAJINE d.o.o. Imotski
- daljnja edukacija građana (brošure i slično)
- daljnje provođenje akcija prikupljanja otpada („zelena čistka“),
- izgradnja i opremanje reciklažnog dvorišta i reciklažnog dvorišta za građevni otpad u naselju Poljica,
- sudjelovanje na natječajima za sredstva fonda.

12. ORGANIZACIJSKI ASPEKTI, IZVORI I VISINE FINANCIJSKIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU MJERA GOSPODARENJA OTPADOM

Provedba mjera za uspješnu uspostavu sustava gospodarenja otpadom Općine Podbablje zahtjeva utvrđivanje izvora financiranja. U ovom Planu iznijet će se mogući **izvori financiranja** planiranih zahvata koji imaju za cilj unapređenje sustava gospodarenja otpadom na području Općine Podbablje. Izvori financiranja mogu biti, uz vlastita sredstva, dostupni iz međunarodnih i javnih fondova, Hrvatske banke za obnovu i razvoj (HBOR) te komercijalnog kapitala, koncesija, javno-privatnih partnerstva itd.

Sredstva za ulaganje u gospodarenje otpadom bit će dostupna iz državnog proračuna, proračuna Splitsko-dalmatinske županije te proračuna Općine Podbablje, a sve u zavisnosti od veličine i važnosti samih zahvata za unapređivanje gospodarenja otpadom. Dio finansijskih sredstava je također dostupna iz sredstava Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost (FZOEU).

Hrvatska banka za obnovu i razvoj (HBOR) ustanovila je dva programa kreditirana koja su pogodni za uspostavu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom: program za obnovu i razvoj komunalne infrastrukture i program za sufinanciranje ekoloških projekata. HBOR može dodijeliti sredstva do iznosa od oko 75% proračunske vrijednosti investicije.

Strukturni fondovi EU predstavljaju osnovu za financiranje planiranog sustava gospodarenja otpadom. Iz fondova EU moguće je osigurati dio potrebnih sredstava za kapitalne troškove kao što su financiranje odvojenog sakupljanja otpada, pretovarnih stanica i Centara za gospodarenje otpadom te za konačno zatvaranje službenih odlagališta.

Redovitom edukacijom građana i djece, seminarima o gospodarenju otpadom na području Općine Podbablje planira se povećati postotak uključenosti kućanstva koji bi koristili javne usluge sakupljanja i odvoza otpada ovlaštene tvrtke sakupljača te povećati broj korisnika koji bi odvojeno sakupljali biootpad te ga kompostirali.

Samom tom edukacijom planira se povećati broj korisnika koji bi odvojeno sakupljali otpad na javnim površinama putem spremnika.

Na području Općine Podbablje planirane su sljedeće mjere i aktivnosti sa sljedećom visinom financiranja:

- *reciklažno dvorište*– 1.000.000 kn,
- *postavljanje spremnika za odvojeno sakupljanje otpada na javnoj površini*– 150.000 kn,
- *sanacija lokacija nepropisnog odbačenog otpada u podzemlju* (izvor Krčevac i Jama u Bilošima)– 150.000 kn,

Izvor financiranja je proračun Općine Podbablje.

Mogućnosti izvora financiranja za izgradnju i opremanje reciklažnih dvorišta te provedbu izobrazno informativnih aktivnosti za lokalno stanovništvo su iz proračuna jedinica lokalne samoupravne ili iz fondova Europske unije.

Mogućnosti izvora financiranja za izgradnju i opremanje novih reciklažnih dvorišta za građevni otpad te unaprjeđenje tehnologije postojećih reciklažnih dvorišta za građevni otpad su iz proračuna jedinica područne (regionalne) samouprave, jedinica lokalne samouprave ili iz privatnih ulaganja.

13. ROKOVI I NOSITELJI IZVRŠENJA PLANA

U **Tablici 6** dan je okvirni terminski plan realizacije aktivnosti planiranih Planom koja će ovisiti o finansijskim mogućnostima Općine Podbablje.

Mogući izvori financiranja su sredstva iz godišnjeg Državnog proračuna, sufinanciranje Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, proračun Splitsko-dalmatinske županije te proračun Općine Podbablje. Drugi izvori su: krediti, koncesije, donacije i fondovi EU-a.

Tablica 6. Tijek postupnog uvođenja cjelovitog sustava gospodarenja otpadom – rokovi za izvršenje pojedinih mjera

Aktivnost/godina	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Povećati kućno kompostiranje kod samostalnih stambenih jedinica s okućnicom	X	X	X	X	X	X
Postavljanje spremnika za odvojeno sakupljanje otpada na javnim površinama	X					
Izgradnja reciklažnog dvorišta (naselje Poljica)	X					
Izgradnja i opremanje reciklažnog dvorišta za građevni otpad (naselje Poljice)			X			
Akcije prikupljanja posebnih kategorija otpada iz kućanstava (metal, EE otpad)	X	X	X	X	X	X
Sanacija lokacija nepropisno odbačenog otpada „Zelena čistka“	X	X	X	X	X	X
Kontinuirani obilazak komunalnog redara i kontrola postojećih onečišćenih lokacija.	X	X	X	X	X	X
Izobrazno-informativne aktivnosti	X	X	X	X	X	X

Sukladno članku 20. Zakona o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ br. 94/13 i 73/17) jedinica lokalne samouprave mora dostavljati godišnje izvješće o provedbi Plana jedinici područne (regionalne) samouprave do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu te ga objaviti u svom službenom glasilu.